

Лауреати «Смолоскипа»

Василь Карп'юк

МОТЛОХ

ЛАУРЕАТИ «СМОЛОСКИПА» 2009 РОКУ

Оксана ВАСЬКІВ

Збірка поезій «Собаки святого Бернара»

II премія у номінації «Поезія»

Василь КАРП'ЮК

Збірка прозових і поетичних текстів «Мотлох»

II премія у номінації «Проза»

Оксана ЛУЩЕВСЬКА

Збірка оповідань «Золоте Колесо Року»

II премія у номінації «Дитяча книжка»

Лауреати «Смолоскипа»

Василь Карп'юк

МОТЛОХ

Збірка прозових і поетичних текстів

Київ
«Смолоскип»
2010

ББК 84.4 УКР6
К26

Дебютна книжка уродженця Гуцульщини Василя Карп'юка, звісно ж, присвячена його рідній стихії. А вона, вочевидь, та надпотужна стихія гуцульського смерчу, є буремним виром органічного поєднання прози й поезії, делікатно оздобленого раритетними світлинами з сімейного архіву. Слова тут видаються смішними, а сніги байдужими. Повірте, ця книжка варта бути прочитаною.

У збірці використано гуцульський діалект

Передмова *Василя Герасим'юка*
Художнє оформлення *Миколи Леоновича*

© Карп'юк В., 2010
ISBN 978-966-1676-17-5 © Смолоскип, 2010

Василь Герасим'юк

* * *

Між моєю Прокуравою
і Карп'юковими Брустурами – пару кілометрів,
але в горах це велико значить.
Судіть самі: у нас КОНЄ, а в них КОНЯ
(у родовому відмінку),
у нас НИКОЛА, у них НИКОЛАЙ
і відповідно: НИКО (в нас) і НИКОЛА (в них) –
клична форма і наголос на останньому складі.
Щось нагадує?

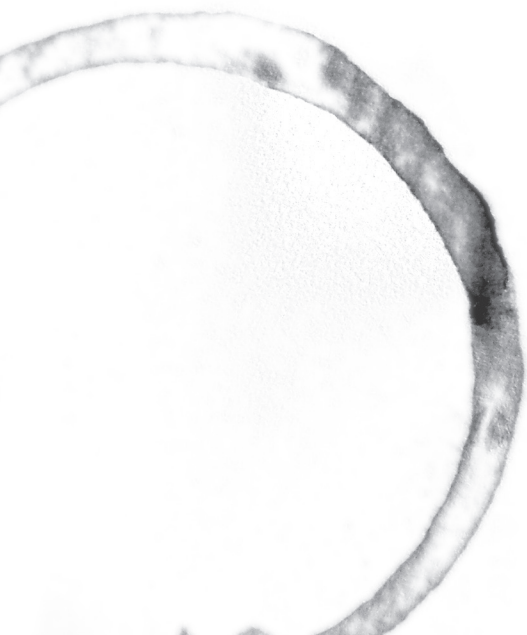
Ще змалку брустурські люди
були для мене загадковіші, ніж космацькі,
хоч там немає стільки історії,
містики і пролитої крові, як у Космачі.
Але однозначно були вони далекі –
відстань, як між Англією і Францією –
і теж ніби по воді.
«Николá!» – кричать на тому березі.

Відповідно загадковим був для мене
і старший від мене письменник із Брустур
Микола Яновський (нині вже покійний),
а ще загадковішим став набагато молодший

Василь Карп'юк, який тільки починає.
Якщо не враховувати вживання дебютантом
гуцульських діалектизмів
(навіть на морфологічному рівні),
то він наче подібний до багатьох своїх
поетів-ровесників.
Але мені здається, що це тільки здається.
Я ж добре знаю хлопців із Брустурів.
А ви ще уздрите.

Що нас поєднує?
А багато чого.
Принаймні, ТАМ
до нас однаково звертаються:
Васі!
І ще.
З найвищим задоволенням
повторюю
услід за ним:
О Карпатські ліси!..

я
хочу
стати
маленькою
пташкою
і
співати
аж
доки
не
трісне
серце

СМІШНІ СЛОВА, КОЛИ
НИМИ ГОВОРИШ

БУДИЛЬНИК

У двокімнатній квартирі на другому поверсі совкового монстра з облупленими балконами по вулиці Чорновола мешкає двійко похилих, зв'язаних шлюбними путами, суспільним становищем і взаємною ненавистю.

Оленка і Антось — двірники з максимальною продуктивністю праці і мінімальною зарплатою. Їхні почуття знаходяться на побутовому рівні, бо відчують спрагу, холод і голод. Однак це не вадить їм лишатися людьми і час до часу дуетом перерхитувати Стуса або споглядати на побляклому екрані чорнобілого телевізора «Вавилон ХХ». Єдине, чого бракує, — будильник. Справа в тому, що кожного досвітку їм треба виходити на роботу, та опісля вечірніх ігор звестися не так уже й легко, і тому вони постійно спізнюються, а будильник якраз би й залагодив цю неузгодженість. Однак жодне з подружжя не годне на смілитись придбати такий необхідний апарат,

і тому вони продовжують баритися, викликаючи невдоволення у керівництва, позаяк відмовлялись від ігор теж не в кайф.

Але попри забави, дітей у них так і не завелось. Живуть собі тихо-мирно та колобків регулярно випікають, сподіваючись, що хоч один зробить спробу втечі, одначе і колобки тепер ліниві повелися, бо тікати їм на гадці

не мають. А от цього вечора Оленці приболіло в животі, і вони з чоловіком вперше за сорок два роки спільного існування відмовились від традиційних ігрищ і лягли спати *голодними*. Вдосвіта пробудились від охкання. Стогнала сама Оленка. Вона народжувала. Антось приніс теплої води і чистих рушників, а відтак витріщився розгубленим поглядом у розставлені ноги, дожидаючи, коли вже там щось покажеться.

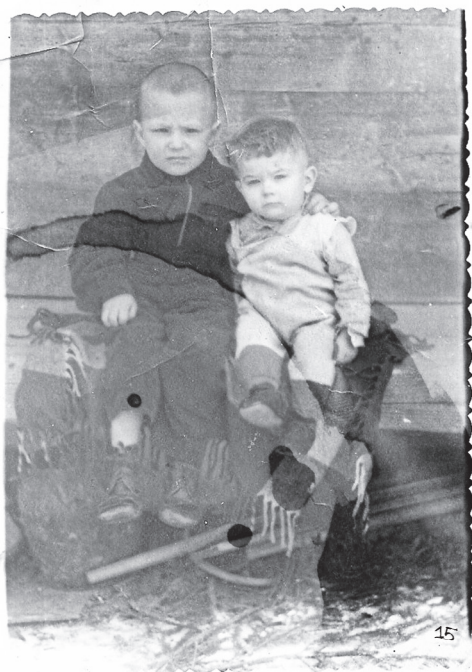
Сподіванка не виявилась марною, бо за трохи недовгого часу на світ з'явилося нове чудо природи і техніки — новесенький будильник з усіма теперішніми наворотами (вмонтованим туалетом, кавовим апаратом, автоматом для поповнення рахунків і маленьким-маленьким макдональдзом). Циферблат виготовлено з нержавіючого пластику, а фон застелено багряним китайським оксамитом, який створює атмосферу світанку, що якраз починається, і тому щасливим батькам знову ж таки треба йти на роботу. Та оскільки вони на восьмому небі від того ж таки щастя, то їм здається, що

все одно не встигнуть, і цього дня їхній район буде занапащений пилом, недопалками, листом, слиною та іншим мотлохом, який ми намагаємось не помічати на вулицях наших міст.

Нарекли свого первістка Міськом, за іменем Оленчиного вітця. Він будив їх щоранку, і тому на роботу завше приходили вчасно. І зажили в добрі-радості.

Однак не все так гладко, як у раковині, бо часом трапляються тріщини. Так вийшло, що з вулицями вже справувались, а власне житло зробилось трохи занедбаним. Саме зробилось. Саме собою. Так часом трапляється. Й от газдиня не вдержалася і давай прибирати. Аж курява здійнялася. Відчинила вікно, щоб до кімнати зайшло трохи диму з вихлопних труб, який прийнято йменувати свіжим повітрям, і поставила Міська на підвіконня поряд з вазонками. Думає, най подихає дитина, бо захлинеться цим безприкметниковим пилом. А ось уже і вазонки поливає, граціозно вихиляється, — навіть би не сказати, що їй стільки, як є, — і випадково зіштовхує Міська.

Випадок став летальним, а не літальним, оскільки політ не вдався, а поверх другий все-таки. Є кілька метрів, і, до того ж, внизу тротуар, а Місько був ніжним і від зіткнення з твердою шершавою поверхнею розсипався в друзки. Батьки, звичайно, не могли пережити такої біди, та оскільки серця не спинялись, то вони позапалювали свічки, помолились за упокій

синової душі, поставили на підлогу вазонки, вилізли на підвіконня і, дуєтом декламуючи «Отак живу: як мавпа серед мавп...», стрибнули в безодню асфальтів і сірих людей.

Ха! Як той казав: на жаль, люди не будильники, а поверх, як відомо, тільки другий, і відплатою за їхню неухажність у поведженні з чадом стали кілька переломів, цикл подряпин і низка синців, які скоро вигоїлись, кістки зарослися, і з огляду на обставини довелося жити далі. А поряд із життям іде робота. Вони знову підмітають вулиці і не турбуються, що можуть спізнитися, бо кожного досвітку прокидаються від жахливих снів про Міську гибель. А вечірні ігри уже в історії.

1–3 лютого 2007 р.

ВИНОГРАДИНКА

Коли вважати літературу чимось більшим і допускати її часткову доцільність та фрагментарну вартісність, то з'являється інше ставлення до прочитуваного, а в результаті — глибше усвідомлення.

Переживання є лише дегустацією, а перечитування — не обов'язковим ритуалом, що веде до своєрідної культивації, на основі якої створюється враження штучності. А це завше веде до ремісництва, продуктивність якого велика, але одноманітна. Тож література має вдовольнятися своєю примарністю й абстрактністю, бо конкретизація — це уточнення, а точність веде за собою формули і числа, що створює смислову недостатність і, в кращому випадку, просто сухість, котра асоціюється з родзинкою, на противагу її колишній виноградності.

Отож жила собі виноградинка. Здорова соковита виноградинка кольору темно-синього. Ні турбот тобі, ні клопоту, просто висіла на (у) своєму гроні, серед десятка аналогічних особин, і безтурботно дозрівала. Але, окрім того, потайки думала, що в її випадку виявилось невиліковною хворобою.

Спостерігаючи за комахами, які лазили

її тілом, і людьми, що проходили між поселеннями її роду, виноградинка також хотіла бути живою, в сенсі рухатись. Адже однамітне повсякденне висіння у (на) своєму гроні не передбачало ніяких перспектив подальшого кар'єрного росту, і тому вона мріяла про день, коли з її соковитого єства почнуть рости ручки і ніжки; коли самі собою проріжуться рот і анальний отвір; коли прочиняться у потрібному місці великі-великі повіки, як у тіток з реклами, і вона зможе бачити; коли з'являться нюхові сенсори, і вона зможе відчути густий запах власного тіла; і коли відростуть вуха, і вона зможе слухати набридливе сюрчання цвіркунів (про статеві органи вона не думала)... Та мріяти мало, аби мрія міняла свій агрегатний стан і ставала реальністю, а тому виноградинка впала в депресію, хоча ніяких ознак невдоволення своїм наземним життям не видавала. Але в її хворобливій уяві роїлись думки про самогубство. Вона навіть хотіла повіситись, одначе не стала вдаватися до цього грандіозного заміру хоча б тому, що вже висіла, та й, між іншим, зашморг одягати ні

на що. Треба-то на шию, а де в дупі вона її візьме? Це як у тому анекдоті. Там тіпа розстрілюють колобка, але дозволили загадати останнє бажання, ну він і каже, мовляв, чуваки, не буду вибагливим — ні ікри, ні темношкірих наложниць не проситиму, тільки от у голову не стріляйте. Втім, це не по темі, тим паче, що не смішно. А виноградинка таки добряче загрузла в душевних проявах безнадії, і тепер її ірреальні нижні кінцівки були по коліна в лайні власного абстрактного виробництва, а єдиний вихід — примирення з існуючим станом речей, залишався альтернативою. Та не на те вона монолітна гібридна виноградинка з елементами мозку, щоб із чимось миритися. Разом з нею в її метафізичній голові виспівав геніальний план, який остаточно сформувався, аж коли визріла вона сама, і це було якраз впору. А втілення почалося з того, що її кетят зірвали з лози і поклали до величезного кошика з аналогічними об'єктами, а наступного ранку реалізували оптовикам, ті ж розповсюджували їх вроздріб.

Була якраз середина серпня. Всі готували-

ся до свята Преображення Господнього (в народі Спаса) і всі купували фрукти-овочі, щоб на Спаса-таки їх освятити. А продавались ці фрукти по всіх усядах. Завезли їх і в гуцульське село Жереп, що в передгір'ї Карпат, куди й потрапила виноградинка разом зі своїм гроном, де була придбана корінною жителькою Явдохою і принесена нею до її, Явдошиного,

дому в целофановому пакетику. А два дні по тому, ввечері, перед святом Преображення, Явдоха складала святковий кошик. Їй допомагали двійко дітей і чоловік, але ніхто із приготовлених для освячення наїдків нічого не куштував, бо до Спаса садовину їсти не можна.

Виноградинка була вся на нервах і проклинала все, на чім світ стоїть, бо після освячення вона втратить дар мислення, внаслідок чого не зможе заволодіти тілом того, хто її з'їсть, надії на що ставало все менше і менше, бо сім'я повечеряла кулешею і повкладалася відсиплятися, а вранці до церкви всі мають іти натще.

Тієї ночі вона ні на мить не зімкнула своїх метафоричних повік і все сподівалася, що хтось із дітей випадково прокинеться і не втримається від спокуси поласувати її медовим тілом. Але всі спали як убиті, а ранком попрокидались, повмивали загорілі лиця, одягли вишиванки і почимчикували до церкви.

Йти їм хвилин з двадцять неквапно. Служба лиш десять хвилин як почалася. На півслужби встигають безперечно, тож ішли по-

важно. Попереду крокував Явдошин чоловік Данило, він же ніс кошик. Услід прямували сама Явдоха й діти, але раптом Данилові припекло в туалет, і він, довіривши кошик восьмирічному синові Василькові, шубовснув у куці. Інші продовжували йти. Василько викинувся так, щоб позаду матері й сестрички, і, прогорнувши з кошика рушничок, ущипнув одну ягідку з грона і відразу її ковтнув.

Ягідка ця, як не дивно, виявилася тою ж таки мислячою виноградинкою, що вже була готова стрибати з радості ще у Василькових пальцях, а тепер тихенько причаїлася в його шлунку, очікуючи, поки перетравиться і розійдеться всім тілом. А тут і батько настиг, забрав кошик і знову вирвався наперед.

На службу встигли. Фрукти-овочі освятили. Вернулись додому. Понаїдалися садовини так, що всіх поздувало, і поринули в обійми пообіднього сну. Не спалося, як не дивно, тільки Василькові. Йому все здавалося, що він виноградинка, і хлопчик, розбудивши Явдоху, сказав:

— Мамо, я — виноградинка...

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

— Йой, хлопче, не мели дурниці, — відповіла Явдоха і повернулася на другий бік.

А Василько пішов у стайню, знайшов петельку і там-таки на сволиці повісився.

21 квітня – 17 червня 2007 р.

ПАПЕРУШКА

Малий гуцул Федусик лазить поміж високими стеблами трави і ловить дєдивим кашкетом метеликів. Реберчастих і жовтеньких. Один той, один той. Пробиває маленьким цвяшком їм крильця і нанизує, як гердан, на червону нитку.

Він хоче то мамі подарувати, бо ще ніколи нічого нікому не дарував, а нещодавно на його день народження дідо з бабою подарували йому ягня. Таке маленьке й біленьке. А блее так файно, що й піп у церкві не годен подібно забагакати. Метелики тріпочуться на нитці, мовби маючи намір полетіти, а Федусик проказує до них:

— Що ви носитесь? Аді на яку нитку вас насилию. Ще с ти такої не виділи...

І далі просувається межи твердими стеблами, прогортає їх маленькими ручками, а його картузик ледь-ледь видніється з-за високої трави. Й от знов метелик. Федусик набрався

відваги, розправив плечі і кинувся за ним з кашкетом, але не впіймав, бо зашпортнувся в щиву і шубовснув у море зелені. А на землі таких гадзуль, що ну. І всі такі неоднакові. Одна велика і чорна. Лазить у траві і нікого не обминає, бо всі обминають її. А ще одна довгаченька і з вусиками. Шастає, мовби її хтось накрутив. Й одна синенька і певно мокра, бо виблискує, наче клямка на дверях, що її тато купив у Косові і поставив на вхідні двері, аби було файно. А ще багато інакших і таких самих. Вони лазять і нічим не журяться. Їм не треба наловити мамі метеликів.

Федусик довго то обзирає і нарешті вгледів паперушку.

— О! Паперушка, — тихенько промовив і взяв її на долоню.

— Я не паперушка, а сонечко, — відповіла паперушка.

— Хі-хі-хі-хі! — розсміявся Федусик. — Паперушка каже, що вона сонечко.

— А тому, що сонечко, — утвердилась паперушка. — Чому мене всі називають паперушкою?

— Тому, що ти паперушка, — знов розсміявся Федусик.

— Ні, ти не знаєш, — заперечила паперушка.

— Знаю-знаю, мені мама казала, — гордо відповів Федусик.

— І твоя мама не знає, — стояла на своєму паперушка.

— А хто старший, ти чи мама? — продовжував Федусик.

— Не знаю, — зніяковіла паперушка.

— От бачиш, ти нічого не знаєш, бо ти паперушка, а сонечко на небі, — повчав Федусик.

— І я сонечко! — тремтячим голосом показала паперушка і зайшлася сльозами.

— Аді дурне, — сказав Федусик. — Розревілася не знати чого.

— Бо я — сонечко, — наполягала паперушка.

— Ну добре, добре, — заспокоював Федусик. — Най буде сонечко, лиш не реви.

— Не обманюєш? — підозріло спитала паперушка.

— Ти що, з дуба впала? — обурився Федусик. — Та якби у свої п'ять років я вже вмів брехати, то най би з цього місця не встав.

— Ой, не треба, не треба цього, — запротестувала паперушка. — Краще розкажи, як там справи... Вдома, в городі...

— А як? — запитав сам у себе Федусик. — Живу, як усі. Бідую потрохи, аді ловлю мете-

ликів, — і показав співбесідниці нитку зі здобиччю. — Та й так волочуся.

— Ти що? — злякано спитала паперушка. — Нащо мучити метеликів? Деспот малолітній! Тварюка безсердечна! Хто тебе на це напоумив? Де твоя матір? Я зараз *усе* їй розкажу: і як ти мене паперушкою називав, і як ти метеликів катуєш...

— А... А... — загикав Федусик. — А мама хіба за це сваритиме?

— Думаєш так легко відбутися? — з іронією мовила паперушка. — Одягай зо троє штанів, щоб менше боліло.

— А мо', ти мамі не розкажуй, — випрошувався Федусик.

— Не розкажуй? — перепитувала паперушка. — Та я просто зобов'язана їй про це розповісти.

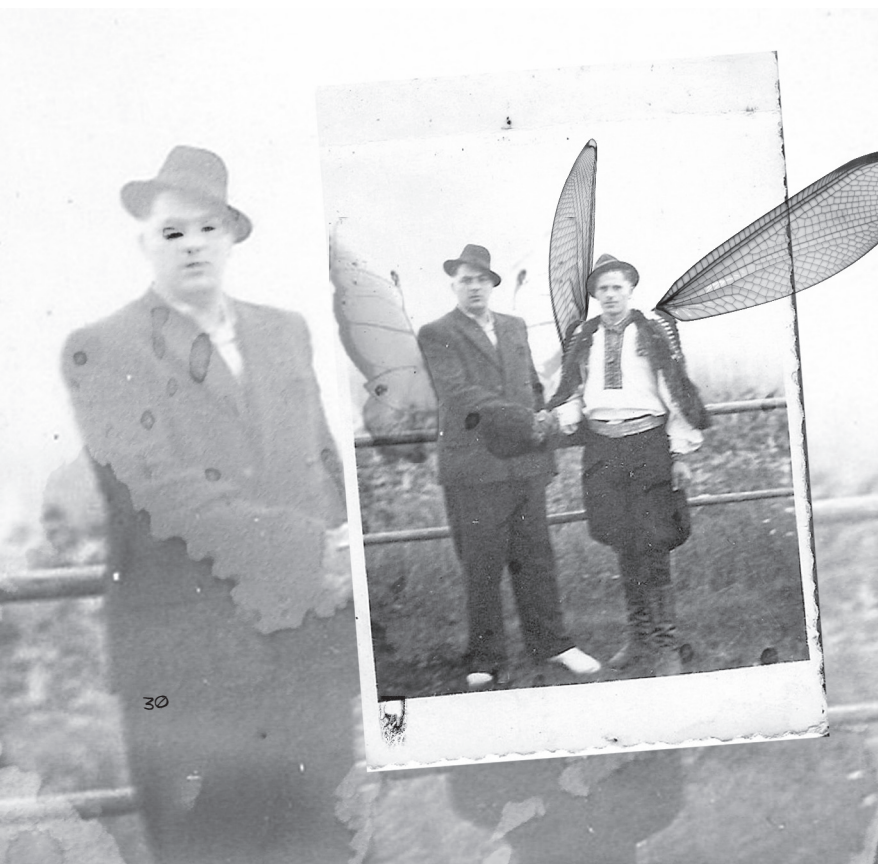
У Федусика тремтіла долоня, а разом з нею й паперушка.

— А, крім тебе, хтось може розказати? — з хитринкою в очах питав Федусик.

— Крім мене? Н-ні... Але я ж то розповім безсумнівно, — твердила паперушка.

— А-а-а! — радісно вигукнув Федусик і розтиснув паперушку на плячок, витев долоню в траву і, покинувши нитку з метеликами, побіг бавитися з ягням, що весело стрибало довкола хати.

Тільки от на його долоньці лишився слід. Така невеличка червонувата плямка. Вона не змилаь і тоді, коли він мив рученята перед

обідом. Залишилась і після вечері. Вона навіть не ставала блідішою, а після кожного миття все червоніла і розлазилась прожилками, так, що через тиждень червоною була вся долоня. А потім багровіло все вище і вище. І навіть без води.

Федусик робив тим цвяшком, що пробивав метеликам крильця, на руці подряпини-мітки доки червоне, а за день червоніло все далі, і тоді він побіг до мами скаржитися на свою важку долю. Розказав усе, як було: за метеликів, за паперушку, і заривав, як та, коли він перечив, що вона сонечко. Та матір уже нічого не могла вдіяти, лиш сказала, що то йому кара, бо не можна так жорстоко чинити.

Возили лікарнями і ворожками, але ніц не помагало, а Федусик рум'янів, аж доки геть не став червоним.

Плаче Федусик у траві й не витирає сльози, а матір у хаті молиться та носить свічки в капицю. І рік отак минув, а білішим і на краплю не став. Сусідські діти вже й Бурячком його кличуть, а він тільки реве і ще червонішає.

Зараз і до школи йому пора у перший клас, бо осінь на порозі, а там як *такий* покажеться? Втратили всю надію. Мати вже й молитися перестала. Але в останню серпневу ніч їй чудовний сон приснився: ангел до неї говорив. Такий невисокий, але біленький-біленький, як Федусикове ягня, і з перистими крильцями.

— Чому ти, жінко, зневірилась? — запитався ангел. — Господь почув твої молитви і прощив твоєму синові провину. А тепер прокинься і вимий його в молоці, бо вранці до школи. І пам'ятай, — проказав величаво, — Господь завжди з тобою.

Миє мама Федусика молочком, а червоне все злазить, і лілейним стає Федусик, як ангелик і ягнятко. Лиш ота плямка на долоні таки лишилася, щоб вічно пам'ятав про свій гріх.

19–20 червня 2007 р.

ЧЕРВОНІ КРОЛИКИ

Світлій пам'яті

Василя Стуса

У вікна торкоче холодний осінній дощ. Зухвалий вітерець метляє опалим листям. Дереву гарцюють у сакраментальному танчику, а ми, учні середньої школи, сидимо за своїми партами, як скаменілі, й очікуємо дзвінка, бо знаємо, що зараз має бути *виховна година* і що веде її наш класний керівник Тамара Пилипівна. Більше того, нам відомо, що вона вже під дверима, і щойно продзвенить на початок, то Пилипівна увірветься голодною левицею і до кінця уроку шматуватиме за те, що не встигли вийняти зошити, а тому ми фанатично листаємо конспекти, пригадуючи тему попереднього заняття.

Ви навіть не можете уявити, яка то лажа вийшла. Коротко і зрозуміло: кожному класному керівникові щотижнево відводиться

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

година, де цей самий керівник може втуляти учням, що завгодно, головне, аби з виховною метою. А наша Тамара Пилипівна є засланцем комуністичної партії. Їй уже більше шістдесяти, і вона у свій час навчала мою матір. Двометрова поморщена бабега у коричневім вузькуватім, ще радянського штибу, костюмі і великих-превеликих окулярах, майже,

як вікна. Обов'язковим атрибутом її образу є довжелезна, майже як вона сама, указка, котрою Тамара Пилипівна періщить тих, хто завинив, і тих, хто міг тримати на думці подібний намір, себто також завинити.

А годує нас Пилипівна комунізмом. Кожному по великій тарілці ідеологічних заморожок з марксистсько-леніністською підливою, і ми зобов'язані всю ту гидоту спожити, ретельно пережовуючи. На смак як лайно.

Так от: у визначений час дзвінок робить свою брудну справу, себто дзвенить, і до класу впихається наша керівничка. Поважна, як колгоспна корова, зі своєю фірмовою указкою і течкою з агітаційними листівками 70-х років, які одразу розповсюджує між учнями, і вкладається за вчительський стіл. Ми тремтимо, мов руки в алкоголіка, і, як завжди, очікуємо на щось непередбачуване. Боїться навіть Юра Остапчук, котрий недавно побив одного старшокласника і, теоретично, не боїться майже нічого. Але вона *така!* Матір розповідала, що за радянських часів, коли вона, матір, ще була школяркою, то на Святвечір, коли діти

зазвичай ходять колядувати, Пилипівна шастала вулицями і вистежувала колядників, записувала їхні прізвища, а потім на шкільній лінійці привселюдно викликала порушників і завзято їх вилаювала, як остання сучка, за розповсюдження неправдивої інформації, себто про народження Христа. Звичайно, це смішно, однак ми стоїмо перед яскравим фактом одержимості, котру Христос у свій час легко б вилікував, але, як відомо, Його розп'яли. Можливо, саме Пилипівна прицвяховувала Йому долоні, бо у паспорт ми їй не заглядали, *за шістдесят* — це на вигляд, а в дійсності Бог його знає...

Далі ми хором виспівуємо перший куплет гімну СРСР, щось на кшталт: «Саюз нірушимий рiспублiк свабодних...», а тоді розгортаємо свої, як каже Пилипівна, тетрадки і записуємо тему: «“Перебудова” і розпад СРСР».

Декому перехоплює дух, як-от Маринці Пухнастій, а дехто взагалі ціпеніє і тільки рухами повік виявляє свою недалеку присутність. Загалом, на *виховних годинах із Тамарою Пилипівною* (звучить, майже як назва телепро-

грами) ми вивчаємо історію вищезгаданої імперії (вічна їй пам'ять) і, зрідка, окремі твори чи праці основних і не дуже теоретиків комунізму. Сьогодні тема така-от. Тамара Пилипівна, жваво жестикулюючи руками, виповідає нам причини і передумови, а ми за нею записуємо і намагаємося бути якомога уважнішими, бо вкінці вона все питатиме.

Доц не вщухає. Нам страшенно нудно, а Пилипівна, очевидно, не по-дитячому кайфує. Носиться перед дошки, як кобила на цирковому манежі, і зрідка кокетливо поглядає на портрет Леніна, що висить над тою ж таки дошкою. Це взагалі перейшло всі можливі межі. Ні, не те, що Пилипівна кокетливо позиркує на портрет Леніна, а те, що цей портрет висить у нашому класі. В інших уже давно — або ікона, або Шевченко, а в нас усе ще Ленін. І то за *самостійної* України. Ця кегельбанна куля з куцою цапиною борідкою, цей червоний гаспид з підступним поглядом, цей... Ні, краще не треба, це ж все-таки дитяче оповідання, а вони і в школі цієї лексики вислуховують доволі... А Тамара Пилипівна наче прийшла на

демонстрацію. Волає, як оскаженіла, що, мовляв, то все Захід!.. Захід!..

Ми входимо у ще більше напруження. Переживаємо, мовби перед смертною карою, і знову ж таки, про що вже говорилося, очікуємо на щось непередбачуване.

— То які причини і передумови розпаду СРСР? — гавкає Пилипівна хвилин за десять до кінця уроку.

Ми даємо ґрунтовну відповідь і маємо неабиякі сподівання, що *пронесло*. Зараз ще кілька лозунгів чи там псевдопатріотичних віршиків, написаних радянськими письменниками, як-от: «*Я — комуніст і в імені, і в мислі, // В якій реве і стогне кров моя*», — що належить авторству Дмитра Павличка, і надійде довгоочікувана перерва. Але тут наша Іринка Кушніренко зводиться на свої тоненькі ніжки у темно-синіх колготах із рожевими квіточками і виголошує, що все сказане училкою є повною маячнею. Пилипівна одразу спалахує, як радянський прапор 24 серпня 1991 р. на майдані Незалежності, і починає настирливо вимагати аргументів.

— Союз розвалився тому, що комуністи боялися Бога, — урівноважено мовить Іринка. — Це і є основною передумовою, а причиною є їх, комуністів, гріховність...

— Та як ти смієш? — не вдержується Тамара Пилипівна. — Хто тобі дав право судити? Ким ти себе взагалі уявила?

— Я просто говорю те, що думаю, чи, може, відправите мене в заслання? — гордо і з ноткою сарказму проказує Іринка. — До якого-небудь Сибіру...

— Ах ти ж мала паскуднице, як ти з педагогом розмовляєш? Та ти... Ти... — не витримує Тамара Пилипівна. — Розстріляти! — тріумфально вигукує, а ми лиш кліпаємо очима, припишкли і перелякані.

— Будь ласка, — не здається Іринка. — У вас просто рука не підніметься, бо ви червоні кролики, що тремтите навіть перед собою подібними. Ви боялися не просто Заходу, а прогресу як такого!.. Ви нищили своє населення, гноїли своєю інтелігенцією Колиму, а зараз борсаєтесь, як мухи в молоці, і говорите, що на шляху до світлого майбутнього стали

лишень іноземні резиденти... Ні, не резиденти. Якраз ви самі і стали, а власне тому, що боялися Бога, нищили церкви, священнослужителів запроторювали до тюрем... А Бога боятися не треба, — продовжує дещо полегшено. — Його треба любити. Христос заповідав любов, а ви й зараз не можете це усвідомити своїми недорозвинутими мізками...

Тут Тамара Пилипівна не витримує і, вхопивши зі свого стола указку, підбігає до Іринки і починає її зі всієї сили періщити, а ми нерухомо сидимо на своїх місцях і намагаємося в їхній бік навіть не дивитися. Іринка тільки зрідка видає якісь пташині звуки і непорушно стоїть, як статуя свободи, уявляючи себе незламною, проте Пилипівна також не здає позиції, і за ударом двадцятим Іринка все-таки ламається і присідає на підлогу, мов зранене янголятко, витираючи з обличчя сльози і кров, бо училка в шаленстві не розбирає, куди б'є, бува, що і по обличчі і по руках попадається... Але тут знову втручається дзвінок. Усе на мить завмирає, а тоді Тамара Пилипівна ладнає на собі помотлошений одяг і, з високо піднятою головою, виходить із класу, наче нічого їй не сталося. А Іринка зводиться на свої тоненькі ніжки у темно-синіх колготах із рожевими квіточками і шкандибає до вікна, за яким усе ще періщить дощ.

— Я ж казала, що вони бояться, — мовить понівечена Іринка до нас, усе ще нерухомих. — А Бога треба любити!

5–7 лютого 2008 р.

НАЙБЛИЖЧА ДО ЗЕМЛІ ЗОРЯ

Ми терпляче очікували, бо вже давно довідались, що це неминуче. Нам просто сказали. Деякий час у минулому прийшла телеграма. Або есемеска. Або жінка-вістунка. Так ми і знали. А щоб було чим пригостити, то пішли збирати кульбаби, ліхтариком між травами висвічуючи. Але не рвали зі стеблами, а самі квіточки, так що пальці стали жовтими, і ми їх облизували, бо думали, що то як мед. А матір порізала кульбаби на маленькі шматочки і полила соняшником олією. Такий салат. У якійсь газеті вичитала.

Спочатку ми не знали, хто має прийти, і питалися батьків, хто має прийти, та вони не хотіли говорити, бо казали, що потім скажуть. А як прийшло *потім*, то сказали, що має прийти Сонце, і нам стало радісно. Повбиралися у жовте (адже як інакше можна стрічати Сонце?) і сиділи на дивані перед телевізором, але

телевізора не вмикали. І навіть мало що говорили. Мама ще набирала у тарілки салат, а батько нишпорив у шафі, чогось вишукуючи, а тоді схилився у відчаї до одвірка і сказав, що чогось нема. Але не казав, що *чогось*, а просто сказав *нема*. Пізніше ми дізналися, що то не було жовтих штанів, а лиш чорні, і коричневі, і зелені, але жовтих не було, і батько лишився у кальсонах, бо кальсони білі, а біле все-таки більше схоже на жовте, аніж зелене, бо ми чомусь думали, що конче треба бути у жовтому, і батьки також мусили вдягатися у жовте.

Надворі голосно гавкав собака, але ми не могли нічого розібрати з його бесіди і тому не могли робити ніяких висновків, а тільки зрідка виглядали у вікно, скраєчку просуваючи штору, чи ніхто ще, бува, не йде, але за шибою, як і перше, лишалася безпросвітна темінь. І тоді ми сказали, що хочемо спати, а батьки сказали, що мусимо трохи потерпіти, адже має прийти Сонце. А ми сказали, що *Сон* — то є майже як *Сонце*, і тому ми все-таки позасинали. А як прокинулись, то Сонця ще не було, і ми подумали, що воно вже прийшло

і пішло, але батьки сказали, що його ще справді не було, і самі заснули, вимкнувши в кімнаті світло і взявши з нас обіцянку, що розбудимо, коли воно прийде.

І ми чекали, дивлячись на темний екран телевізора, доки не помітили, що штора намагається з екраном контрастувати. Себто виглядає світлішою, аніж екран. І ми кинулись її просувати, впускаючи досередини трохи світла, а тоді розбудили батьків і сказали, що зараз має прийти Сонце, бо вже починає робитися день, а як було темно, то воно не йшло, бо не бачило шляху.

Воно прийшло з горбів. Спочатку було видно тільки лисину, а потім і все вилізло. І спускалося Сонце стежиною до нашої хати. Але йшло не саме, бо ще Вітер поряд увивався. А коли підійшло до самої хати, то батько в кальсонах рвонувся двері відчиняти, але не встиг, бо двері самі прочинилися. Вірніше їх прочинив той самий Вітер, мовби панок перед панею, і Сонце зайшло до хати, засліплюючи нам очі і пильно в них зазираючи. А потім сказало *привіт* і сіло за стіл, ані нас, ані Ві-

тра не запрошуючи, не кажучи вже про батьків, а лиш почало наминати із тарілок салат із кульбаб, жодними приборами не користуючись, а якби ходило з нами до школи та на перерві у їдальні обідало, то діти називали б його порослям. Але ми нічого не казали. Навіть *смачного*, бо думали, аби лише чимось його не образити. Однак потім Сонце саме почало

розмову і взялося випитувати нас про життя в усіх його проявах, на що ми не мали аж надто ґрунтовних відповідей, бо прожили не так і багато, аби все знати, але сказали, що наполегливо вчимося і навіть енциклопедію читаємо. Нам батьки придбали таку велику зелену книжку, що на ній блискучими літерами пише «Велика ілюстрована енциклопедія школяра», хоча стосовно нас краще б звучало *школярів*, себто *велика ілюстрована енциклопедія школярів*, у множині. І тут у цій книзі є багато потрібної інформації. Як зазначено в анотації: «Ця унікальна універсальна енциклопедія дає вичерпні знання з найрізноманітніших галузей науки і життя суспільства, охоплює весь світ, увесь досвід, накопичений людством од сивої давнини й дотепер». Погодьтеся, що справді вражаюче, бо посібники, які нам видали зі шкільної бібліотеки, хоч і меншого формату, але на кожен предмет окремо, а тут усе вкупі, що Сонцеві вдалось неймовірно цікавим, і воно попросило, щоб ми показали нашу енциклопедію. І ми це зробили, мається на увазі, показали нашу енциклопедію, і Сонце взя-

лося гортати сторінки, ілюстрації розглядаючи, бо ж *ілюстрована*, а потім, коли на чотириста першій сторінці знайшло статтю про сонце, себто про себе самого, то відверто, як воно саме висловилося, обадділо. Однак не від того, що про нього вже у книжках пишуть, бо Сонце добре усвідомлювало власну популярність і навіть хотіло нам залишити автографи, а від того, що там написано.

«Сонце — найближча до землі *зоря* (курсив наш. — *Авт.*), — пише ув енциклопедії. — Це велетенська газова куля, яка складається переважно з водню і розташована в центрі Сонячної системи. Твердої речовини на сонці немає.

Сонце таке велике, що всередині нього легко умістився б мільйон планет, подібних до нашої Землі. Воно не схоже на решту зір, тому що перебуває дуже близько до Землі. Високі температурні тиски викликають термоядерні реакції, під час яких водень перетворюється на гелій. Цей процес вивільняє величезну кількість енергії, яка поступово виходить на поверхню — в так звану фотосферу. Звідси

вона випромінюється у космос у вигляді тепла, світла та інших видів променистої енергії.

Холодніші ділянки поверхні Сонця виглядають як темні плями (а ми думали, що то веснянки. — Авт.). У цих місцях відбуваються грандіозні викиди енергії, які називають хромосферними спалахами. Крім того, тут раз у раз відбувається виверження плаз-

ми, і тоді ніби вогняні язики піднімаються до верхніх шарів атмосфери Сонця — до корони. Такі викиди називаються протуберанцями. До того ж, із корони в космос постійно спрямовується сонячний вітер — потоки елементарних частинок».

Погодьтеся, що дуже цікаво. Та Сонцеві, очевидно, не надто сподобалось, бо почало обурюватися, що, мовляв, яка я в біса зірка, я ж сонце з діда-прадіда, а тут такі бздури понаписували!.. Воно аж побіліло, а ми не знали, що й робити, і подумали, що йому погано, та швиденько вхопили відро з водою і почали його вмивати, щоб отямилось, бо стало схожим на стіну побілену. Але тільки-но бризнули на нього водою, то закипшало, мов на шпартаті, а нам здалося, що то захисна реакція, і водою обливати продовжували, аж Сонце почорніло, мов вуглинка, і страшенно змаліло, що стало не більшим за яблуко і впало під стіл та підлогою покотилося, а Вітер перелякався і шмигнув у шпару, що й духу не лишилося.

Але й трудно нам було приймати рішення, бо й у матері з батьком ради не питалися, не довіряючи їхньому прагматизмові, а самі думали. Та й надумали, що добре би його у вулик кинути, аби медом віджилося, бо ліпшого виходу не відшукали. А як те зробили, то на таке й не сподівалися, бо бджоли знають свою роботу, як то і має знатись, аж за трохи днини Сонце знову забралось до нас у хату, що ми не встигли й салат подоїдати та йому поїсти запропонували, але салату було лиш не дуже багато, так що махом зїли, і ще хотілося, а тому знову пішли полями кульбаби визбирувати, і Сонце разом з нами ходило, і весело нам було.

17–20 травня 2008 р.

ВЕРОНІКА

Допоміг дівчатам-однокурсницям скачати з нету реферати, і вони мене пригостили пивом. Сидимо у шикарному ганделику, стилізованому під середньовіччя, і балакаємо про різні речі. Про завтрашній екзамен. Ще там щось. П'ємо пиво і балакаємо. Так, ні про що. Але гарна атмосфера і приємно. Дівчата вважають мене розумним, і це також приємно.

Одна з них, Марічка, заміжня. Навіщось говорить про свого чоловіка. Каже, що вони схожі. Показує знімок на мобільнику. Справді схожі. Трохи. Її чоловік із того ж району, що і я. До нього якимось чиплялася моя односельчанка. Зараз вона вагітна, про що принагідно повідомляю, і Марічка лякається, що, можливо, це справа, так би мовити, рук її чоловіка. Але я запевняю, що це не так. Кажу, що знаю ту історію, і що односельчанка справді залетіла, і навіть хотіла одного чувака на собі оженити, що, мовляв, його дитина. Але той не погодився.

Сказав, хай робить експертизу, позаяк він був не один. Їх було щось із дванадцять. Як апостолів.

Та Марічка каже, що її чоловік все одно не святий. І рятує лиш те, що він сам нікуди не ходить. Себто на дискотеки. А так він конче би зраджував. Вони одружилися лише рік тому. Через тиждень після мого двадцятиліття. Ма-

річка каже, що я схожий на її батька. Характером. Він також за знаком зодіаку Близнюки. Яюсь скрушно похитуючи головою, каже, що я, як він. Себто ні риба ні м'ясо. Вона так не каже. Каже, що я гарний хлопець. Вона любить свого батька. Чи жаліє. Матір витирає об нього ноги. Мабуть, на Марічку трохи подіяло пиво. Інша дівчина (Леся) говорить по телефону, а Марічка виповідає мені своє життя. Як її чоловік потрапив в аварію. Як приперся додому п'яний, пішов у брудному взутті по дорогах хідниках, а тоді повиймав з бару подаровані на весілля коньяки і почав їх усі відкорковувати і пити. (За час їхнього поки недовготривалого сімейного життя кілька разів піднімав на неї руку.) І вона його п'яного вигнала з хати. Сказала, щоб вертався до батьків, хоча думала, що він проспиться в машині і вранці прийде просити пробачення. А він поїхав. Тікав од ментів. У щось вривався. На щастя, з ним самим усе гаразд. З машиною — ні. Поїхав до Польщі на заробітки, щоб відремонтувати. Гроші є, а щастя нема. Щастя не в грошах, хоча і в них також.

Вона виповідає мені, як рідному. Як батькові. Їй хочеться з кимось поділитися. Щоб хтось її вислухав. Її подруга Леся її не слухає. А я — вдячний слухач. А я жалію її і слухаю. І думаю, яке ж воно лихо, що ти мені все це говориш, адже я про все напишу. Навіть імен не змінюватиму. Зі мною взагалі небезпечно спілкуватись. Але я не перебиваю. І Марічка говорить про розлучення. Що як не складеться, то нехай. Говорить уже з усміхом. Із усміхом відчаю. Говорить, що чоловік гуцул із Пістиня, а гуцули якісь такі... Він ще до одруження заявив, що вона має сидіти вдома, а він може ходити, куди хоче. І рукоприкладство. Я погоджуюсь, що це справді так. У нас на Гуцульщині навіть прислів'я є: «Жінка не бита, як коса не клепа-на». І каже про розлучення.

— А хіба ви не вінчалися? — запитую.

— Звичайно, вінчались. У церкві. Все, як має бути.

— А як же присяга, що житимете до смерті?

Вона всміхнулась. Їй було дуже смішно і гірко. Через мою наївність. Позаяк у житті, за її словами, все інакше. Очевидно, я ще мало що

в цьому тямлю. У житті. Можливо. Я згідний. А вона ставиться до свого життя якось байдуже. Уже тепер. Каже, що спочатку прощала через те, що любила. А тепер уже якось все одно. Але коли це — «спочатку», як вони ще й року спільно не прожили?

Вона каже: «Ти розумієш, я зустрічалася з хлопцем чотири роки і кинула заради нього. Я хочу любові, а він...» Він вважає трохи по-іншому. Багато п'є. Себто регулярно. І кількох днів не може без пива. Але не пляшку, а п'ять. І він старший на вісім років. І ще дещо говорить, і вже дещо говорить Леся. Знову говоримо про завтрашній екзамен. Потім виходимо на вулицю. Дівчата йдуть на базар. Мають ідею купити однакові кофтини, тільки різного кольору. Тішаться. Біля катедри театралізована Хресна дорога.

В Ісуса на голові терновий вінок. На плечах хрест. Його порюють нагайками. Ще є інші персонажі: Марія, Симеон, Вероніка... Вероніка дуже вродлива. Я зробив кілька знімків на мобільник.

30 березня 2009 р.

* * *

(з підслуханого)

— Можна номер телефону?

— У мене є хлопець.

— І?

- Що «і»?
- До чого тут хлопець? Я ж попросив номер телефону.
- Я ж кажу, в мене є хлопець.
- Ти що, хвалишся, чи як?
- Та ні, я просто повідомляю.
- То що, я повинен ще й його номер попросити?
- Ти прикидаєшся?
- Чому я повинен прикидатися?
- Ти щось таке говориш...
- Гадаєш, я повинен мовчати?
- Ти якийсь дивний.
- Я — поет.
- Пишеш вірші?
- Ні, малюю.
- Ще й малюєш?
- Малюю вірші.
- А про що?
- Про всяке.
- А про кохання щось маєш?
- Щось є. Але про нещасливе кохання.
- То нічого, так воно й краще.
- А можна номер телефону?

— А навіщо?

— Писатиму тобі есемески з віршиками.

— Ага, ну добре. Але пиши так, щоб я потім могла їх пересилати своєму хлопцеві.

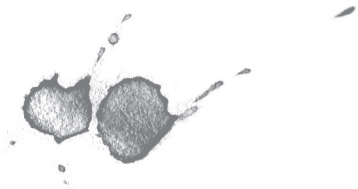
— А йому нащо?

— Як нащо? Щоб читав.

— А може, краще я одразу йому й надсилатиму?

30 квітня 2009 р.

ТАМ, ДЕ ДІДЬКО
КАЖЕ ДОБРАНІЧ

АРКАН

Апокриф

Апостоли у постолах танцюють аркан
А Ісус за цим спостерігає
І добра усмішка з'являється
На Його обличчі

Останній танець
Перед відходом до Галілеї
Остання мелодія
Жалібної скрипки
Що так пронизливо
Награє знайомі мотиви

Спітнілі чола апостолів
Переливаються сонячним промінням
А тонкі лляні сорочки
Прилипають до вологих тіл
Й увиразнюють візерунки
Вишиті їхніми жонами
Котрих сьогодні бачать востаннє
І востаннє чують запальні ритми

Гуцульського аркана

Ісус поважно вирушає в далеку дорогу
Й апостоли прямують слідом за Ним
Лишаючи у споминах
Дивну мелодію
Що ніколи не згасне
У їхніх серцях.

10 жовтня 2006 р.

ПІСНЯ ПРО СМЕРЕКУ

Я гуляв між високими деревами
Дихав прохолодою і наслухав пташок
Але все мовчало

Пташки вже давно відлетіли у вирій
Вітер принишк десь у ярузі
Аби трохи припочити
А сонце позаплітало проміння у коси
І закрилося хмарами
Щоб нарід не бачив залисин
І з того не сміявся

Лишилося тільки кострубате гілля
Посивілих буків
І землісті пласти смерек
Що втомлено позгиналися донизу
І таємничо перешіптувались
Гуцульським діалектом

А я неквапно близився
До жовтавої галявини
Накритої шовковим коцом

Відмерлої псєнки що ялила
З-за стряпятих смерекових стовбурів
І вже минав останню смереку
Як та нежданно лапнула мене за плече
І тихо проказала:
«Напиши про мене пісню...»

13 грудня 2006 р.

МАТРІАРХАТ

Коли надходить той час
Старі гуцулки
Злізають з опецків
І йдуть
На найвищий горб
Відхаркуючи
Залишки втраченого

Верхами куриться
І гори ховаються у мареві

Гуцулки стелять
На вологу землю
Цировані сорочки
І толочать їх
Грузькими постоломи

Тоненькі сиві кіски
Розвіваються
У шаленому танці
І солоні краплі поту

Збігають
Поморщеними лицами
З яких випромінюється
Жага
до
життя

Це остання можливість
Лишитися живими
Переродитися
Інеєм і димом
Впасти росою

А над ранок
З горбів спускаються
Файні дівочки
У загідженім одінні
І за пару днів
Їм справляють весілля
Не питаючи
Князів
Чи то їм вдаєси.

1–3 січня 2007 р.

* * *

Татові

Пантруй ватерку бо як згасне
То молóка у цебрах поскисають
І кіптява виступить як сметана

Пломінь полонинська
Нагріває тугі долоні
Які не знали іншої ніжності
Опріч теплого вимені

Сорок літ відлітувати
Пропахнути димом
До найтоншої кісточки
І не мати жодного гнилого зуба
Але чути як молоко стікає бородою
Лишаючи за собою смуги
І чути молочний піт
Що скроні вибілює

Сокоти вогнище бо як згасне
То горби позсуваються
І ягня у Ріжах загубиться.

19 січня 2007 р.

БАЛАДА ПРО ДАВНІХ ЛЮДЕЙ

Спітнілі книжки
Внесені з холодної кімнати
В теплу
Схожі на заплакані лиця
Давніх жінок
Яким не вистачало терпіння
Зрити у вікно
З котрого видно всі шляхи
Не пройдені кимсь
І вони йшли у поля
Щоб стати деревами
Така собі Партія зелених
Століття минулого чи поза...

Трагічні долі
І
Фатальні сюжети
Над якими спекулювали
Кобзарі

І Бандуристи

А все через надлишок часу
Не було служби зайнятості
Знаєте
І йшли жінки в поля
Довго стояли босими ногами

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

На одному місці
Відрощували нігті
Які згодом вросли в землю
І перетворювались на коріння

Логіка безсила
І дарма що її називають
Вічно живою

Адже суть не у вростанні
А в зрубванні
Давніх дерев
Давніми чоловіками
Які вернулись
З непройдених шляхів
І не застали своїх жон
Що гріли їх теплими тілами
А тут прийшла зима
І чоловіки пішли рубати
Дерева на дрова
Щоб хоч трохи нагрітися

Вони справді будуть зігрітими
Правда востаннє
Бо на ранок
Кожен помре од загарі.

28 січня 2007 р.

ПІСНЯ НЕВДЯЧНОГО СИНА

Збирай горобчику насіння
І не купайся в порохах
Прийми моє благословіння
Як гордий і великий птах

І будь для мого тата сином
Таким як хочеться йому
А я у поросі загину
Бо порох кращий за тюрму

Я хочу радісно співати!
То й що як я не соловей
А ти будь сином мого тата
І не зганьби 'го п'ред людей

Бо він наміряв про вірляток
А я не схожий на орла
То ти будь сином мого тата
А я пером твого крила.

11 лютого 2007 р.

БУТИН

Золота гілочка
Мертвого дерева
Тримає на собі
Плоди
Недоречності

Ми йшли у бутин
Рубати смереки
І не були певними
Що вернемось
Живими

Пластя тремтіло
Як серце
Дівчини
У час першого
Поцілунку

Пальці ставали
Гілками
Обіймаючи топориче
І терпли

ВАСИЛЬ КАРПІЮК. МОТЛОХ

Як корені
Щойно зрубаної
Сутності

Три зимові
Місяці
Прожиті
По сусідству з вовками

Три похорони
Добрих легінів
Що піддались дереву
І стали пожертвою

Вони єдного ранку
Забули помолитись
І тепер молитимуться
Вічно
Під старою смерекою
Що стала їм
Матір'ю.

23 лютого 2007 р.

* * *

Я йшов вулицею
І зауважив що назустріч крокує сімейство:
Симпатична матуся років двадцяти п'яти
Пузатий батечко з опецькуватим рилом
І їхнє маля як і вітець богатирської
статури

Вони виглядали цілком щасливими
І симпатична матуся також виглядала
щасливою
І я подумав — як можна бути
щасливою живучи зі свинею?
А потім збагнув що все ок — очевидно
у нього офігенно красива душа
І коли ми порівнялися я сказав:
Жінко ходи до мене
І вона підійшла а ті двоє подалися далі
І я спитав: ти щаслива?
Вона сказала що ні і це мене відверто
розчарувало
А тоді чому ти живеш зі свинею? — я
продовжував

Він має кучу бабла відповіла жінка
І він мені купує все що я захочу і він
зробив мені синочка
А що ти зараз казатимеш як він питає
хто я такий?

Я скажу що ти мій брат
А як він не повірить і сумніватиметься
Адже будучи твоїм братом я би назвав
тебе сестрою а я сказав жінко
Я скажу що ти мій зведений брат.

26 серпня 2008 р.

Ця еЛ З Пер По

Ми йшли велелюдною площею єдне
 инчому назустріч
Себто не на зустріч а просто йшли
 кожне своєю дорогою
Бо навіть не були знайомими
І навіть не здогадувались про
 існування єдне инчого
Одначе за повелінням єкоїсь май
 вищої сили

Зіштовхнулись
Спочатку тілами
А тоді поглядами
І такої на трохи часу застигнули
А потім вона сказала:
— Чувак ти що
— Та нічого а тобі доводилось коли-
 небудь
Закохуватися з першого погляду?
— Н-ні а ти взагалі до чого?..
— Просто схожа штука мене весь час
 цікавила

— Чи я закохувалася з першого
погляду? — вона дивувалась

— Не конче ти а просто чи існує ця
любов з першого погляду

Ця еЛ З Пер По

— Звичайно ні — відмовила моя
співбесідниця — то є просто дурнувати
вигадки

— Ти так думаєш?

— Думаю

— Про що ти думаєш?

— Н-не знаю а що таке?

— Та нічого тільки-от мені було здалося
Що я у тебе закохався з першого

погляду

Але якщо такої любові не існує то мені
направду лишень здалося

Забудь не переймайся

І я дружньо поплескавши її по плечу
продовжив свій хід

А вона ще кілька хвилин постояла і
пішла також.

30 серпня 2008 р.

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

* * *

Ці
молоді поети
о
ці молоді поети-двотисячники
вони думають

ТАМ, ДЕ ДІДЬКО КАЖЕ ДОБРАНІЧ

ЩО ВОНИ
ПОЕТИ
ВОНИ ПИШУТЬ ВІРШІ
ВОНИ НАВІТЬ ІНКОЛИ ПИШУТЬ ПОЕЗІЇ
ВОНИ ДУМАЮТЬ
ЩО ДЛЯ ТОГО
АБИ ЇХ НАЗИВАЛИ
ПОЕТАМИ
ДОСТАТНЬО ПИСАТИ ВІРШІ
ДОСТАТНЬО ПИСАТИ ПОЕЗІЇ
І МОЖЕ
НАПРАВДУ ТАК І Є
АДЖЕ ЯК ІНАКШЕ
ІНАКШЕ БУТИ
НЕ МОЖЕ
АЛЕ
ЯК ТОДІ БУТИ ПОЕТАМ
ЯКІ ПОЕЗІЙ
НЕ ПИШУТЬ
ЯКІ НАВІТЬ НЕ ПИШУТЬ
ВІРШІВ
ЯКІ НАВІТЬ НЕ Є ПОЕТАМИ?

1 жовтня 2008 р.

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

ПРИТЧА ПРО Та ДЛЯ Сху

Товста дівчинка
Дивиться рекламу таблеток для
схуднення

Вона хоче схуднути
Їй подобається товстий хлопчик

Але вона думає що йому товсті
дівчатка не подобаються
І тому вона хоче схуднути
Вона просить батьків щоб купили їй
таблетки для схуднення
Але батьки кажуть що немає на хліб
А не те що на якісь таблетки
І товста дівчинка
Вирішує що вона вже доросла
А тому може впоратися сама
І вона дзвонить за телефоном
записаним з реклами
І їй відповідає приємний голос і
називає ціну
І товста дівчинка чманіє але тримає
себе в руках
Вона збирає гроші вона відкладає
кишенькові вона не ходить у їдальню
Вона економить на чім тільки можна
Вона стає скнарою і набуває ще якоїсь
поганої риси
Та все ж за досить тривалий час
Вона таки назбирує потрібну суму

І знову телефонує за номером
записаним з реклами
І їй відповідає приємний голос і
називає ціну
І дівчинка починає у слухавку
висловлювати свої емоції
Тому що ціна помітно підросла
І приємний голос кидає слухавку
І товста дівчинка впадає в розпач
Вона днями не їсть і ходить збентежена
Її очі завше червоні а оцінки у школі
невпинно гіршають
Її батьки не знають у чім справа
Бо їхня товста дівчинка замкнулася у
собі
І ходять до ворожки
Ворожка не знає в чім справа але каже
що знає.

12 жовтня 2008 р.

* * *

Їхав у таксі
Поруч сидів Тарас Мельничук
Я хотів взяти автограф
Та не мав під руками
Ані «Чаги» ані тритомника
І тоді попросив його
Сказати щось мудре

Яке в біса мудре? —
Обурився Тарас Мельничук —
Хіба я схожий на професора?

Та ні але у вас
Така сива борода
І такі сиві вуса
І сиве волосся

Тим паче! — знову мовив Мельничук —
У мене все сиве
Я Сивко-бурко!

29 листопада 2008 р.

* * *

Хлопці дівчат лоскочуть
Дівчата всміхаються дзвінко
Кожна з них сильно хоче
Бути назавтра жінкою.

24 квітня 2009 р.

* * *

Мама готує мені харчів
Начеб збираюсь в дорогу
Дає грошей на ход-доги
Каже щоб регулярно їв

Мама хвилюється це природно
А в мене серце холодне
Драглисте як холодець
Я поет смерті співець

Бо вчора помер мій собака
А я цинічний писака
Вирив могилку його закопати
Щоби тепер написати

Він був для мене добрим знайомим
Я йому часом кидав пляцок
Коли він чинився вправним паяцом
А я прикидався добрим

Мама поклала у торбу сир
Пляшку молока паштет
Вона розуміє що я вже поет
Але думає — все ще син.

24 травня 2009 р.

* * *

Пустельник у джинсах з претензіями на
небо

Маска що у ній зручніше ніж бути світлим
Кричу: я готовий пожертвувати свої ребра
Заради Тебе Господи заради Тебе Світе

Люди говорять — он який майже Людина
Чомусь те що говорять люди багато важить
Розбавляю спирт соком вишневим
малиновим

Я образив себе і тому я на себе ображений

Слабкий і байдужий на подвиги не
спроможний
Лишається шлях до сякої-такої аскези
Пляшки зі спиртом уже не зі спиртом
порожні

Я хочу пропити усі гріхи і бути тверезим.

20 червня 2009 р.

ТАМ ДЕ ДІДЬКО КАЖЕ ДОБРАНІЧ

* * *

Ти мені наснилась
Значить про мене думаєш
Я готовий стати забобонним
Тільки б це було правдою.

1 серпня 2009 р.

* * *

Вже кілька останніх днів я хворий
Я хворий вже кілька останніх днів
Не виліковують ані гори
Ані пташиний спів

Швидше за все це в мене хронічно
І ні хріна не поробиш
Я ж бо лишень пересічний
Навіть не подорожній
не подорожник

Всі ми гості у цьому світі
І життя — театр а ми актори
Як це круто — знати істину
Навіть будучи хворим

Так
я знаю а ви не знаєте
Це я написав вагон романтичних книг
А нині мізерним побиваюся
О я вже каюся
тільки хто простить?

1 серпня 2009 р.

ТАМ, ДЕ ДІДЬКО КАЖЕ ДОБРАНІЧ

* * *

Пташка пурхнула
Як вірш написала

Чи може бути кращий вірш
Як той що пурхнула пташка?

4 вересня 2009 р.

* * *

Вже трохи підхмелений хочеться ще
Ще трохи або ще багато
І я помираю холодним дощем
І плаче дощем моя мати

Не плач моя мамо або ще поплач
Вже більше не меш голосити
Я вбогий міся багатий палач
І можеш про щастя просити

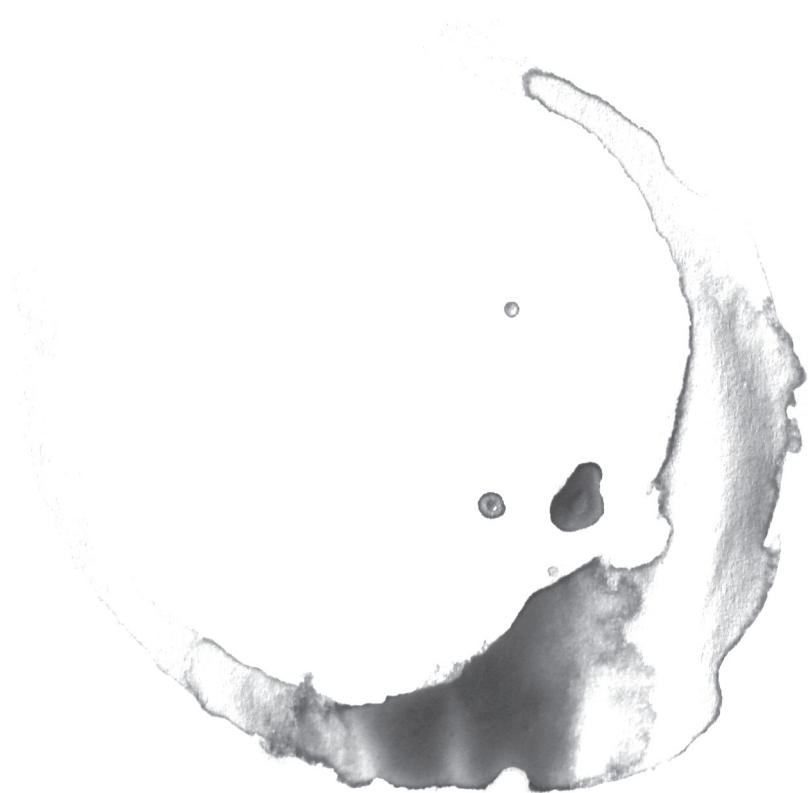
Звичайно не дам бо не в силі моя
Душа у вині захлинулась
І серцем повзе в підмурівку змія
І всі ахіллеси поснули

Лоскоче у п'яти то певно мене
Кохана прийшла веселити
А мати в долонях своє серце мне
Та ж мамо не тре' голосити

Вирощуй косиці могилу мою
Прикрасиш неначе ялинку
А тато хай стисне у пальцях змію
Й зіграє немов у тилинку.

20 вересня 2009 р.

СНІГИ БАЙДУЖОСТІ

СНІГИ БАЙДУЖОСТІ

Роман у верлібрах

1.

Агнешка Буців працювала журналісткою
В обласному тижневику,
Пишучи про регіональні події
І ведучи невеличку авторську колонку.
Її гарне світле волосся
Ніколи не бувало заплетеним
І розсипалося по плечах, як колоски
золотавої пшениці.

Багато колосків.
І багато золотавого, що сліпить,
Як дивитися прямо.
А тому можна хіба збоку.
І то не з кожного.

Її колонка стала порівняно популярною,
І вона вже було видала збілочку
Колоністських текстів,
Які зазначено як есеї.

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

Презентація відбувалася у мистецькому кафе,
І навіть прийшло трохи людей.
І навіть прийшло кілька незнайомих людей.

Агнешка читала фрагменти своїх текстів
Гарними очима.
І читала гарним голосом.
І навіть хтось слухав.

А відтак хтось навіть купив кілька її книжок.
 Купило кілька людей.
 І по закінченні брали автографи.
 І вона питала ім'я, коли не знала,
 І писала з найщирішими побажаннями.

А потім до неї за автографом
 Підійшла одна дівчина.
 І взяла автограф.
 І всунула їй дискету, мовивши,
 Щоб Агнешка подивилася на вміст.
 Й Агнешка взяла дискету.
 І кинула до сумочки із блискучими
 пряжками.
 До косметичних засобів.
 До всяких олівців і ручок.

2.

Бруківка була сухою і теплою.
 Агнешка ще кілька днів мала гарне відчуття.
 І їй здавалося, що її всі знають і всі впізнають.
 Колега-журналістка написала схвальний
 відгук.
 А редактор загрузив роботою,

Бо любив Агнешку лише у своїй газеті,
А коли вона видала книжечку, то зрадила.
І ще й отримала гонорар.
А він їй також платив окремий гонорар за
колонку,
І то вже виходило нечесно.

Вони посварилися.
І громадянка Буців написала заяву
Із проханням звільнити її за власним
бажанням.

Хоча не власним бажанням.
Хоча власним бажанням.

І вона стала безробітною
І попросилася на роботу до книгарні.
І ця книгарня стала їй чимось дуже
коштовним.

Дуже коштовними книгами,
Яких було багато, а відвідувачів мало.
І вона могла читати багато.
Хоча заробляти — мало.
І вона читала багато.
І заробляла небагато.

Але читала багато.
І читала гарні книжки.
Читала гарну поезію.
Польську.
І читала російську.
Й українську.
Ліну Костенко.
Вісімдесятників.
Читала Римарука.
Тішилась із його прізвища.
І тужила з його смерті.
І тішилась із його прізвища:
Римарук — рима + рук; рука, що римує.
І тішилась із його віршів.
І тужила з його смерті.
Навіть написала вірш його пам'яті.
Хоч і верлібр.
Соціальний.

3.

«Будь уважним водію!
Забери свою ногу з педалі газу
Забери і більше туди її не став
(Просила Агнешка у своєму вірші)

Або відріж
І будь ласка не забувай дивитися навсібіч
(Застерігала вона)
Не ігноруй бокові дзеркала
Адже це все вигадано тобі для помочі
Не ігноруй дорожні знаки
І пам'ятай:
Пішоходи перетинають вулиці
Не лише у відведених їм місцях

Я знаю:
Ти злий водію
(Не стримувала емоцій)
Ти злий як покруч
Ти чатуєш як хижий звір
Аби лиш когось збити
Аби лиш ненароком...
Кішку чи велосипедиста
Польову мишу чи свійську курку

О водію
Не ламай мені ноги
Як Римарукові
Не ламай мого хребта

Не трощи мого черепа
Скажеш Римарук був п'яним?
Так але він поет
Скажеш це не виправдання?
Так але й не звинувачення

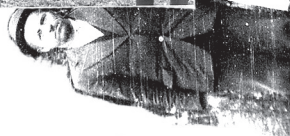
Пам'ятай:
У твоїй країні живуть поети
Вони ходять вулицями як звичайні люди
Вони ходять у Спілку і на різні презентації
Вони ходять у продуктові магазини і на
базари

Купують харчі пійло папір
І їх дуже багато
Більше ніж ти можеш собі уявити
А ти сидиш за баранкою як даун
Жуєш свій шоколадний батончик
І говориш по дебільнику
Говориш і тиснеш на газ
Тиснеш на газ і говориш
І не дивишся на дорогу

Мало того що ти збив Римарука
(Вічна йому пам'ять!)

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

Так ти ще свого часу роз'їхав О'Гару
Коли той плентався вулицями
Вздовж
І
Впоперек
Множачи в умі свої вірші
Ти роз'їхав його разом з його віршами
Віршами

Що їх Френк не встиг записати
І вони назавше втрачені
А тут Римарук
Чотириокий редактор
Літературного відділу “Сучасності”
Якого ти роз’їхав
І забрав у нього життя
І забрав в Україні поета
Про якого казали: елітарний

Я знаю:
Ти і на мене чатуєш
Готовий вискочити з-за кожного повороту
І зробити мене мертвою
Проїхатися своїми гумовими колесами по
моїх руках
Порозчавлювати мої пальці
І всю мене розчавити

Але пам’ятай:
Смерть кожного поета
(Як і кожної людини)
Є майже непоправною
(Винятком був Спаситель)

І смерть кожного поета
Є великою втратою для його
Рідних і читачів
Читачів і рідних
Рідних читачів
Навіть моя

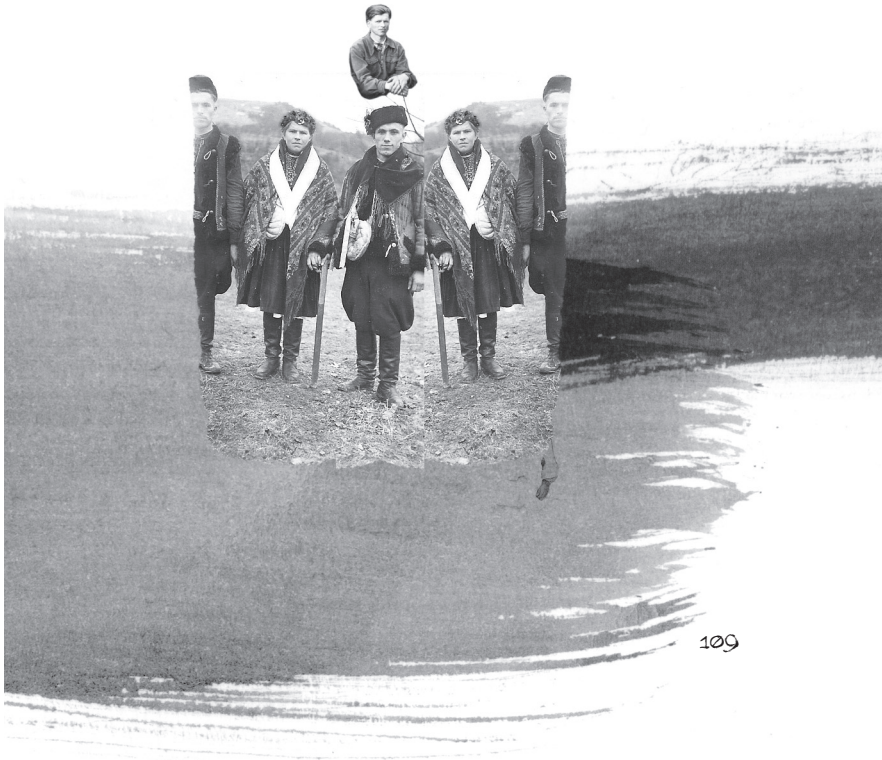
Затям:
У цій країні живуть поети».

4.

Вона ходила на роботу з приємністю.
І з таким самим відчуттям поверталася
додому.

До неї часом заходили друзі
І просили позичити на деякий час
Деяких книжок.
І вона не могла не позичити.
Хоч і могла.
Але хотіла позичити.
Хоч і було лячно перед роботодавцем.

Її друзі любили її,
За що Агнешка відчувала вдячність.
І хотіла відчувати щось інше, але не могла.
Вона не могла любити хлопця,
Який до неї залицявся вже кілька місяців.
Вона хотіла, та це було понад її сили.
Понад її сили, що — понад усе.

Вона любила.
Але не того хлопця.
Іншого хлопця,
Що не міг знати про її любов.
Що міг знати про її любов,
Та вона не показувала.
Вона знала всіх своїх друзів,
Та ні один з них не знав її.
Вона не відкривалася.
І не вважала їх за друзів, позаяк не довіряла.
Не хотіла довіритись.
Довіряла віршам,
Що їх одразу ж викидала на смітник.
Тільки деякі залишала.
Риторичні.
Соціальні.
А інтимні викидала у сміттярку.
Вона знала, що робить.
Покладалася лише на себе
І знала, що робить.
Хоча їй ніхто того не говорив.

5.

Юля спочатку впізнала її на вулиці.
Зазирнула Агнешці в її гарні очі.
І ще збоку глянула на її волосся.
А під вечір зайшла до книгарні
За підручником з релігієзнавства
І впізнала ще раз.
— Вибачте, — мовила до Агнешки, —
Мене звати Юлія Гай.
Ви, мабуть, мене вже не пам'ятаєте.
Десь півроку тому
На презентації вашої книжки
Я вам давала дискету зі своїми поезіями.
І було б цікаво дізнатися вашу думку, —
М'ялася Юлія. —
Мені дуже сподобалась ваша книжка... —
Молола чортзна-що.

Агнешка спочатку була невтямки,
Про що йдеться, та мовила,
Що прочитала Юліні вірші
Із великим задоволенням.
Зараз, щоправда, не годна сказати
Нічого конкретного,

Бо одразу не може все пригадати,
Але Юлія може зайти за кілька днів
Десь перед обідом,
І тоді могли б за рахунок обідньої перерви
Піти у якийсь ганделик
І поспілкуватися більш ґрунтовно.
Це, звичайно, якщо Юлія має час і бажання.
Але за словами останньої,
У неї є і те, й інше.
Вона навіть може принести щось свіжіше.
Агнешка одразу підхопила ідею,
Що це було б дуже добре.
Бо вже точно не пам'ятає,
Куди пхнула ту дискету.
— Ну, у вас була така сумка з блискучими
пряжками, —
Підказала Юлія.
— Ну, так, — погоджувалась Агнешка, —
Але ж я її, мабуть, виймала.
Для того, щоб переглянути.
— Ага, — казала Юлія, — нічого страшного.
У мене все є на флешці.
Тож я на днях зайду, гаразд?
— Гаразд, — погоджувалась Агнешка.

— Тоді до побачення.

— До побачення.

6.

Хлопець, що була у нього закохана,
Працював охоронцем у супермаркеті
За два будинки від редакції.
І коли вона верталася з роботи,
То завше заходила купити йогуртів,
І круасанів, і макаронів.
Себто бачилися дуже часто.
І надворі падав сніг.
І він їй дуже подобався,
Коли Агнешка вкотре забігла до магазину
І в захопленні від розвішаних
По всьому приміщенні гірлянд,
Яких ще минулого дня не було, кинула:
«О! Та у вас уже Новий рік!»

Охоронець щось відповів, збентежився,
Ладнаючи на грудях бейджика з ім'ям,
І поплентався між полицями,
Що на них лежали продукти

І лежали напої. Консерви.
А цей бейджик його найбільше бісив.
Він не хотів, щоб усі знали його ім'я.
Себто не його ім'я.
Він хотів знати імена інших.
А інші не мали на грудях бейджиків з
іменами.
Інші взагалі не мали бейджиків.
І не конче, що мали імена.
Але мали обличчя.

Й Агнешка мала обличчя з гарними очима,
 Яке він знав і яке відтоді
 Щоденно з ним віталоя.
 Інколи навіть перекидалися кількома
 словами,
 Коли біля каси була черга.
 І про гірлянди, які він допомагав
 розвішувати.
 І про Новий рік, що святкуватиме на роботі,
 Позаяк буде багато покупців,
 І директор сказала,
 Що працюватимуть години до першої.
 Й Агнешка співчувала.

7.

Юлія прийшла у вівторок.
 Тонкий ляний шарфик облягав її шию.
 І дерев'яний хрестик на чорній нитці,
 Якого не було видно.
 Привіталася, як добра знайома.
 Добра приятелька.
 Добра.

Спочатку трохи гортала книжки.
Читала окремі фрази.
Спочатку говорили про літературу.
Про нові надходження.
Агнешка показувала нові надходження.
Нові книги нових письменників.
І старих письменників.
Але нові книги.
Із твердими і м'якими обкладинками.
З білим папером і жовтавим папером,
Що дуже добрий для зору.

Й Агнешка зайшла у двері,
На яких був приклеєний скотчем аркуш
Із написом «Службове приміщення.
Стороннім вхід заборонено».
І сказала, що йде на обід,
І щоб хтось подивися за магазином, поки її
не буде.

І вона пішла на обід.
І Юлія пішла на обід.

Замовили чаю і тарілку зупи
З двома скибками хліба.

Юлія сказала, що не голодна.
 Сказала, що не любить холоду і не розуміє
 дверей.

— В якому сенсі? — вже Агнешка не
 розуміла.

— Ну, ті двері у магазині, де пише,
 Що стороннім вхід заборонено.
 Куди ви заходили перед тим, як піти зі мною.
 — Я просто сказала, що йду на обід.

А що тут дивного.

— Я б також хотіла там бути, —

Мовила Юлія. — Стороння.

Розумієте?

Стороння.

Я б зайшла, а мене би спитали, чого я хочу.

А я ж нічого не хочу.

Просто хочу там побувати.

Але ж я *стороння*.

Себто той, хто зробив той напис,

Одночасно зробив мене сторонньою.

— Там немає нічого особливого.

Двоє людей за комп'ютерами.

Директор і...

І якщо хочете, то я можу вас туди провести.

Але, повторю, там немає нічого особливого.
— Та коли я буду з вами,
То ви мене представите, і я буду з вами.
І ніхто нічим не дорікне.
А так уявляєте — бути сторонньою?

8.

Агнешка знову стояла,
Прихилившись до одвірка
І стежила за осінніми людьми.
Обідня перерва виявилась надто короткою,
І вони з Юлею так і не встигли поговорити
Про її, Юлину, поезію.
Але встигли перейти на «ти».
Й Агнешка вже називала її просто Юлею.
І взяла від Юлі якісь рукописи.
Й Агнешка стежила за осінніми людьми,
І чекала, поки хтось зайде до книгарні.
І переглядала книги.
І переглядала свою збірочку гнилої
публіцистики.
Вона ставилася до себе дуже критично.
На короткій відстані.
Адже минуло всього півроку

З виходу її книжки, а тепер вона думає,
Що її звільнення було правильним,
Бо зовсім перестала писати прозу.
Тільки деколи вірші.
І хоч книжечка лежить на полиці
Титулом до покупців, її ніхто не купує.
Інколи обдивляють, але не купують.
Ставлять на місце.

Й Агнешка згадує охоронця із бейджиком,
На якому писало Тарас.
На бейджику.
І згадує його голос.
І наскільки сильно закохана.
Вона його не бачила, відколи пішла з газети.
А може, він також пішов?
А може, і досі працює.
І скоро мине осінь.
І скоро випаде сніг і зима.
І він знову зустрічатиме Новий рік у
камуфляжі,
Походжаючи між полицями і стежачи,
Аби п'янички не поцупили мівіну.
Чекушку.

9.

Двері сіпнулись, мало не вдаривши її по
обличчю.

«Ой, вибачте, дівчино!» —

Проказав низьким голосом дядько

Із кінськими очима.

Великими і добрими очима старого коня.

Це був відомий письменник,
 Й Агнешка його упізнала.
 Його навіть ввели до шкільної програми.
 І він поспитався мудрої книжки,
 Якої, на превеликий жаль, не виявилось.
 Й Агнешка відчула блаженний смуток.
 Гортала дитячу книжку-розмальовку.
 Згадала, що має Юліні вірші, і пішла по них
 До службового приміщення,
 Де писало, що стороннім вхід заборонено.
 Картала себе за дискету, яку невідь-де
кинула,
 Так і не глянувши, що на ній є.
 Картала за брехню, бо сказала,
 Що прочитала із великим задоволенням.
 Сиділа і читала Юліні рукописи.
 І читала вірші, що їй здавалися дивними.
 Як Юля.

10.

«Господар фланірує над річкою,
 Обдивляючись навкіл
 І леліючи своє пильне око дивовижної
оздоби пейзажами.

Його темне волосся колихається легковієм,
А рельєфні жовна,
На котрих виступає піт,
Поблискують, наче ковані зі спижі.
Й осміхається господар, тішачись, що у його
саду

Все настільки благоліпне і довершене:
У пущі шелесне лань,
А вже за мить прудконого вистрибне на
перелісся;
Десь оддалік захлинеться піснеспівом
Непримітне пташа;
А в річці плюхне своїм тендітним тільцем
рибина...

І всім так добре і потішно,
Тільки от задума у господаря на душі
криється,
Бо чи не кожен житець його саду має собі
пару

Для втіхи і розмноження,
А він самотній, як перст,
Навіть нема до кого слово мовити.
Й ухвалив господар створити собі жінку,
Яка була би йому розрадою.

І схилився він до землі, і почав своїми
вправними пальцями
Виліплювати для себе подругу.
Господар виміркував,
Що вона повинна бути фізично слабшою,
Аби його собі не покорити,
Але й воднораз повинна бути красивою:
Її тіло має бути більш ніжним, волосся
шовковистішим,
Стегна і груди випуклішими...
І господар ліпив, скільки вистачало хисту,
А натомість удався йому шедевр.
І він вдихнув у жінку життя поцілунком,
І вона почала дихати,
Спантеличено розглядатися на всі сторони...
А потім вони довго цілувались
І любили одне одного,
Проте дуже швидко господар схаменувся,
Усвідомивши, що йому не можна множитись,
Адже, якщо породити подібних собі,
Виникне суперництво.
І господар сказав жінці, щоб вона
прикривала руками
Своє лоно,

А собі відрізав крайню плоть
І викинув її у річку.
Однак річка, як і все у саду, була цілющою,
І крайня плоть віджилилась,
І стала гадом, і повзала у саду неприкаяно,
Велику образу на господаря тримаючи
За те, що відкинув її, прирікши на погибель.
А коли жінка якось залишилась сама,
То гад підповз до неї і почав просити її,
Аби зірвала йому яблуко із гілки,
Бо він дуже голодний,
А дотягтися ніяк не може.
І жінка пожаліла бідного плазуна
І, забувши застереження господаря,
Відняла свої руки від лона і потягнулася за
яблуком.

А гад тільки цього й чекав
І відразу заповз у лона до жінки.
І запліднив її своєю білою густою слиною.
І жінка скрикнула від болю і задоволення.
І випустила з рук зірване яблуко.
Аж тут у хвилю виник господар,
Але змія вже не було,
А жінка сказала, що скрикнула,

Бо яблуко впало на голову,
Показуючи на плід, що лежав на землі.
І господар спочатку було повірив,
Одначе коли живіт його подруги почав
округлюватися,
То господар втямив, що до чого,
І прогнав жінку із саду.
І гада прогнав. І всіх звірів.
Опріч єдного пташати...»

11.

Тарас не любив своєї роботи.

Він ішов толокою і побачив,
Як назустріч біжить корова.

Біжить велика корова.

Біла велика корова.

І роги у неї в боки, як у бика.

Прямі і товсті.

І вона бігла назустріч.

І Тарас схопив гілляку,

Що валялась обіч стежки, і відмахнувся.

Кілька разів вдарив і відмахнувся.

І корова відступила.

А він ішов далі.

Він ішов чужими толоками, і корова ішла за

НИМ.

Він пробував бігти, але й корова бігла.

Він перелазив через ворота з полегшенням.

Думав, корова не перелізе.

І корова не перелазила.

Вона з розгону вдарялася у ворота,

І вони розсипались на тріски.

Продовжувала переслідувати.
Чи просто іти.

І Тарас не знав, як діяти.
І зайшов до чужої хати.
Він спускався сходами вниз.
Довгими сходами.
Сходинок були звичайні.
Але кожна третя обривалася на півметра.
І Тарас побачив дівчинку, що не могла зійти
нижче.

І взяв її на руки і допоміг.
Він ніс її на руках.
А вона цілувала його в щоку.
Цілувала його в губи.
І, дивлячись своїми гарними очима,
Казала, що вона його малолітня повія.

12.

Юля заходила мало не щодня.
Брала книги.
Брала релігієзнавство.
Агнешка хвалила її вірші і давала читати
своїх.

Агнешка порадила їй зайти до редакції,
У якій раніше працювала,
І запропонувати щось для публікації.
Сказати, що від неї. Від Агнешки.
Сказати подрузі,
Котра написала схвальний відгук на її
книжечку.
«Сніги байдужості».

Добрі знайомі.
Приятельки.
Добрі.

Зустрічалися суботніми ранками.
Гуляли холодними вологими вулицями.
Збирали кленове листя.
Юля казала, що вона феміністка.
Жовте вологе листя
Збирали у целофанові пакетики
І несли до Юлі на квартиру.
Вона знімала кімнату у старому австрійському
будинку.

У старих націоналістів.
На кухні висів плакат Ющенка.
У клозеті — Бандери.

Вони стелили в Юліній кімнаті під батареєю
газету

І розкладали на неї принесене листя.
І сушили принесене листя.
Слухали «Плач Єремії».
Читали разом книжки Забужко.
Сиділи на дивані, підібгавши під себе ноги,

І гортали сторінки.
Агнешка побачила на Юліній шиї
Дерев'яного хрестика на чорній ниточці
І взяла його тонкими пальцями,
Прихилившись до Юлі і розглядаючи
хрестика,
І дихаючи їй на шию.
Юля спробувала її поцілувати.

13.

Читала інтерв'ю.
Агнешка.
Інтерв'ю Лишеги.
І читала смс-повідомлення від хлопця,
Що до неї залицяється.
Яромира.
Російськомовні віршики українськими
літерами.
І Лишега.
Дивні слова.
Інтерв'ю на цілу книжку.
На обкладинці:
Лишега з собакою;

Лишега обіперся ліктем на дерев'яний стіл
 З вузеньких дощечок.
 Видно покраяний хліб і пляшку вина;
 Лишега у кімнаті.
 Торкається пальцем кутика уст,
 Схованих за вусами;
 Лишега виголошує тост;
 Лишега жестикулює над покришеним
 хлібом;
 Лишега дивиться сп'янілим поглядом у
 безвість.
 Або на Прохаська.
 Сп'янілого.

14.

«Це важко.
 Давні гори окутані лісом.
 Вони і первозданні, і обжиті.
 Це ніби виключає одне одне.
 Я кажу обжиті — про час, а первозданні —
 про простір.
 Такі гори є, не всі, звичайно.
 Вони мають в собі таємницю, велику

таємницю архаїчного.
Зрештою, за нею Ясон і вирушав,
Хоч не все було прикрите золотим руном.

От ця таємниця — це якраз і є поезія.
Архаїчність.
Таємниця давніх гір.
Невідомо — що ще.
Завжди закрите.
Є тільки дорога до поезії — так можна
сказати.

Поезія закрита.
Не дай Боже, щоб її хтось відкрив.
Вийде безконечний диснейленд.
Це американці собі так уявили.
Але це лише уявлення про поезію.

Бо ж поезія — щось архаїчне.
Це те, що позаду нас, довкола нас.
Така безпосередність пташки дикої,
Яка десь тут спурхнула, ось тут...

Поезія — принаймні дорога до поезії —
Якраз веде через такі речі.

Давньою-давньою дорогою,
А десь квіти розцвіли перед твоїм носом,
Щось спурхнуло, хіба стрибне.
Якась дівка прошмигне кудись і сховається.
Метелик.
Воно все — загадки на тій уявній дорозі.
Але ніколи ця дорога не може бути
асфальтовою.

Через асфальт хіба печериці вилазять...
А, багато що вилазить.
Та ми, зрештою, вилізли.
Хіба цей світ теперішній не можна назвати
нецікавим?»

15.

Агнешка з Юлею не бачились понад місяць.
Встиг випасти сніг і зробити вулиці
паперовими.
І дерева — паперовими.
І будинки.
І сильно білими.
Й очі разило.
І нічого не можна було прочитати,
Доки не прийшли на порятунок автомобільні
вихлопи,
Що зробили папір жовтим і дуже добрим для
зору.

Агнешка все більше спілкувалася з Яромиром.
І спілкувалася українською.
І дякувала за жахливі есемеси.
Але не казала, що жахливі.

Казала — гарні.
 Хоча жахливі.
 Але дякувала.
 І ходила з ним пити каву.
 Славний хлопець.
 Фізик.
 Кучерявий.

16.

Кілька разів приходив відомий письменник.
 Питався, чи продаються його книжки.
 Вичекав мудру книжку.
 Сніг трансформувався в болото.
 Відомий письменник заніс із взуттям трохи
 болота.
 Вибачався.

Юля зайшла перед закриттям,
 Коли починало смеркатись.
 Принесла з собою сухого кленового листа.
 І мовчки почала розкладати по листкові між
 сторінки книг.
 Потім і Агнешка почала розкладати
 По листкові між сторінки книг.

Юля провела Агнешку додому.
Говорили в основному про емоційні стани.
Говорили про альбом Вакарчука «Вночі».
Ліну Костенко.
Юля казала, що Ліна Костенко трансвестит.
Жінкочоловік.
Агнешка говорила про сильний характер,
Загартований у бою.
А Юля мовила, що загартована в полум'ї
битв — Ксена.
Дівчата розсміялися.
Жартували, що Ксена — дочка Ліни Костенко.
Чи навпаки.
Бралось памороззю.
Юля притискала пасма темного волосся до вух.

17.

Коли сходи закінчились і почалось підземелля,
Тарас хотів поставити дівчинку на підлогу.
Але вона його не відпускала.
Трималася за шию.
Цілувала шию.
І говорила тішачись, що вона його малолітня
повія,

Повторюючи по кілька разів.
І Тарас продовжував нести її на руках.
Якось тремтяче.
Боячись випустити.

У підземному коридорі було сухо і добре
освітлено.

І лунала музика.
Напружена.
Насторожуюча.
Тарас цілеспрямовано продовжував іти.
Траплялися примари і жахливі істоти.
Дівчинка залізла у ранець за його плечима,
А він бився з істотами.
Ламав їм шиї і складав голови також до ранця.
До дівчинки.
І дівчинка їх цілувала.
Тарас гримав на неї, але вона казала, що це її
робота.

Нарешті йому спало на думку
Зайти у котрісь двері,
Що їх уже з десяток проминув,
На жодні не звертаючи уваги.

Вибрав особливі.
Нічим не відмінні від інших, але особливі.
Дівчинка казала, що спершу треба постукати.
Що її так вчили батьки.
Що перед тим, як зайти у двері,
Треба постукати.
Але Тарас не стукав.

У кімнаті лежало оголене тіло.
Молоде тіло.
Молоде дівоче тіло,
Що лежало на теплих ліжниках.
На лівому боці.
Тарас сказав, щоб так не лежала,
Бо прищемить серце.
Але відповіді не було.
Дівчинка із рюкзака кинула головою почвари,
І тіло повернулося горілиць.
Тарас побачив гарні перса
І, скинувши рюкзака з дівчинкою,
Підійшов до тіла і почав з ним бавитись.
Коли увійшов, то відчув, що це болісно.
Піхва була зовсім сухою.
А дівчинка з ранцем почала плакати.

18.

На днях заходив редактор.

Питався, як справи.

Заніс номер з добіркою віршів Юлії Гай.

На півсторінки.

Питався, чи вона, бува, не хоче чогось
опублікувати.

Хотів вибачитися.

Не зважився.

Ніяковів.

Купив «Улісса».

Агнешка сказала, що має померти.

І сказала: «Дев'ять хвилин».

Редактор попросився.

Агнешка мовила, щоб заходив іще.

За якийсь час надійшла сама Юлія і також з
газетою.

Агнешка привітала.

Відтак мовила:

«Маю думку про смерть.

Невеселу думку.

Ходить за мною, як щеня, тільки не гавкає.

“Я буду вмирати”, — гейби прилипло до
пам'яті.

Я буду вмирати, і то у скорім часі.

Найближчим часом.

(Не знаю, який найближчий. Не мож' знати.)

Написала вірш про смерть.

Нікому не кажу, боюся злякати.
Люди ранимі.
До таких речей.

Я буду вмирати. Маю думку про смерть.

Маю думку про час. Дев'ять хвилин.
До чого?
Від чого?
Чого?»

Юля сказала, що не розуміє.
Агнешка сказала, що це новий вірш.
Юля розуміюче кивнула.

Нарешті заговорили про поцілунок.
Незручно.
Юля хотіла вибачитися.
Гикала.
Агнешка думала, чому сьогодні
Всі хочуть просити вибачення, і мовчала.
Потім говорила.
І знову мовчала.
І знову говорила.

Як Чубай.

Сказала, що закохана у хлопця із супермаркету.

— А Яромир? — Юля знала про Яромира.

— Яромир — фізик.

— І що?

— Яромир кучерявий.

— Тобі не подобаються кучеряві?

— Мені подобається Тарас.

19.

Дівчинка з ранцем називалась Ліною.
 І вона плакала,
 Притуляючи до грудей ще одну голову
почвари,
 Яких було у рюкзаку до десяти.
 Коли ж у двері хтось постукав, і зайшла Лія.
 — Що ти робиш з моїм тілом? — спитала вона
у Тараса.
 — Бавлюся.
 — Хіба тобі недостатньо Ліни?
 — Вона ж зовсім маленька. І в неї є голови
почвар. А твоє тіло...
 — Вона ж твоя малолітня повія.
 — А ти? Ти ж Лія, якщо не помиляюсь.
 — Я дочка регіонального абізора
 Неогностичної конфесії Спектакулярів
 Ореста Серафима Ягеля.
 — Але ж Лія.
 — Але ж Дочка.

20.

Наступний день мав бути днем зими.
 Першим.

Першим днем зими.
Першим грудня.
Першим снігом.
Не першим.
Снігом.
Яромир приніс широку усмішку.
Він тримав її на обличчі.
На вустах.
І говорив вустами.
Повів Агнешку до ресторану.
Замовив вина.
І салат.
Два салати.
І вина.

Агнешка не хотіла вина.
Але не перечила.
Яромир був милим.
Жартував.
Смішив.
Салат був смачним.
Яромир сяючим.
Сказав, що просто так.
Просто хотів зробити приємне.

Адже вони щоразу ходили
 До найдешевшої кнайпи в кінці стометрівки.
 — А життя, воно, як яблуко, — казав
 Яромир. —
 Смачне яблуко.

Подарував диск Вакарчука «Вночі».
 Думав, має сподобатись.
 Агнешці сподобалось.
 Вже два тижні подобалось.
 І не казала, що має такий самий.
 Усміхалася у відповідь.
 Старалася бути невимушеною.
 Хотіла бути щирою, але не могла.
 Хотіла не бути нещирою, але мусила.
 Не мусила, але мусила.
 Болів шлунок.

21.

— Ти повинен негайно пройти до
 Голубани, —
 Мовила Дочка Лія після нетривалої павзи. —
 Я тебе проведу.

Тарас неохоче звівся із теплих ліжників
І поспитався, чи, бува, не в Косові їх купували.
— У Косові. А де ж іще? — відповіла Дочка
Лія

І жестом покликала його за собою.

Голубана знаходилась у кімнаті навпроти.
Вона одразу ж здалася дещо незвичною,

Але Тарас не міг збагнути, чим саме.
 Вона сиділа на печі,
 Звісивши ноги над гарячим шпаргатом,
 Щоб нагрілися стопи.
 Її шкіра була жовтавою і доброю для зору,
 А перса іще більшими, ніж у Дочки Лії.
 Тарас спитався, чи можна взяти її перса до рук.
 Голубана не заперечувала.
 Потім відбулася коротка розмова,
 Що зводилася до причин перебування Тараса
 у підземеллі.
 Тарас представився як землемір.
 — Але ж у нас немає землі, — заперечила
 Голубана. —
 У нас лише Кімнати.
 — Я мірятиму Кімнати... і коридори.
 — Коридори не треба міряти.
 — Ну тоді лише Кімнати...
 І, до того ж, ви вже призначили мені
 Малолітню повію.

.....

.....

У неї була голова корови.
Тієї самої корови,
Що бігла за ним чужими толоками.
Біла велика корова.
І роги у неї в боки, як у бика.
Прямі і товсті.

22.

Юля запропонувала сходити до супермаркету
Подивитися на того хлопця, і нічого такого.
Чи просто купити якихось продуктів.
Але піти.
Це ж не так далеко.
Не так.
Так.
Близько.
Нічого.
Адже це так близько, і нічого втрачати.

Агнешка дала Юлі почитати інтерв'ю Лишеги.
Розуміння поезії.
Для кращого розуміння поезії.
Уривок про поезію.

Домовились іншим разом.
 Іншим разом.
 Домовились.
 Архаїка.
 Поезія — архаїка.
 Гори.
 Толоки.
 Чужі толоки.
 Жовтава псєнка, що відсвічує від землі.
 І тверда, як жилка.
 Можна нанизувати пацьорки і робити
 наміста.
 Гердани.
 Чи робити сієнки.
 Нанизувати суниць і афин.
 І потім їсти.
 Суниці й афини.
 Брати губами.
 Їсти.
 — Я недавно читала Жураківського, —
 Мовила Юля. — Приятель з філфаку позичив.
 Пише про нього курсову.
 Там є такий класний текст про гори.
 Прикольний...

23.

«он вони, перса землі.
он вони, назви сіл на глиняних табличках.
відтиски пальців на шибі лишили папілярні
рисунки —
он вони. ці люди знають неймовірні мови,
знають холод і форму землі.
як ріки, намацують нові русла
і входять випростані в повітря.
ці люди сіль беруть лише чистими пальцями.
свіжий хліб ламають на нерівні частини
і заплющують очі,
бо світло —
лише вогнище від диму з комина дому
царівни свята.
від сіна відгонить вогкою корою і шоколадом.

фрукти лишаються на голому гіллі,
а хрести на могилах пов'язані хустками,
що волочаться з вітром.
вікнами домівки цих людей не хизуються.
ці люди, мабуть, залишають навмисно плоди
на деревах,
ніби різдвяні ялинки, прикрашені кулями.

так плоди мандаринів і помаранчів
за відсутності листя самі послуговують
прикрасами гір та їх улоговин.

взимку ці люди здатні ребром долоні
ламати крижані хребти замерзлих швидких
потоків.
вони припалюють люльки одну від одної.

вони прикрашають ними одвірки, наче
гіллям.
заснули стиглі вогні у снігових долонях дахів.
ці люди кожну нову добу розпочинають
мовчанням,
а із заходом сонця вони здатні втрачати вагу.

мешканці цих сіл
оволодівають своїми жінками ззаду,
ховаючи обличчя в їхнім волоссі
і переплівши пальці.
проте у мешканців цих сіл
діти народжуються вкрай рідко.
сім'я розчиняється в тілах жінок,
зазвичай не встигши їх запліднити.
молоко матерів густе,
наче віск.
його скрапують у біле вино і вірять,
ніби такий напій здатний викривати
потаємні бажання.

ці люди відвідують кам'яні церкви,
де кожен має своє місце.
вони схрещують пальці,

коли ключі починають калатати
і дзвінко співати у дверних замках скляним
ГОЛОСОМ.

вони носять вогонь до води,
а не навпаки, і вірять,
що вітер знає, куди дме.
їхні собаки мовчазні, а коні стрункі.
одежа проста, сні швидкі та глибокі,
а коли вони хрестять дітей у ріці,
ті зазвичай плывуть проти течії».

24.

— Про апельсини на деревах, —
Продовжувала Юля. —
Ніби як прикраси на ялинках...
О!
Я тобі такий прикол розкажу!
Коротше, цей мій друг пише вірші.
Василь Карп'юк, може, чула?
— Це той, що на радіо працює?
— Ага, і він, коротше, десь читав вірші.
Тіпа, виступав, якісь там читання.

ВАСИЛЬ КАРПЮК. МОТЛОХ

І прочитав вірш про УПА,
Там про партизанів, як їх вішали на смереках.
То ти уяви, там його книжками закидали...

25.

«То мало бути гарне видовище
О то мало бути гарне видовище

Коли партизанів вішали на смереках
Як новорічні прикраси
І вони щось кричали
І стогнали
Можливо навіть тішились
Що про них згадуватимуть
Грядущі покоління
І що на небесах воздасться
Вони кричали
О як вони кричали
Вони кричали як партизани
Котрих вішають на смереках
Мов новорічні прикраси
Можливо вони навіть здогадувались
Що в тому щось є
О так
Вони конче знали що то чудово
Вони були поетами
Навіть Осама пише вірші
А партизани і поготів
Вони все наперед продумали
Вони хотіли померти красиво
Це було якраз під Новий рік
І вони знали що совіти

Його святкують
Вони знали
О що вони знали
Вони знали що їх не відстріляють
Як безпритульних собак
Вони знали що їх будуть вішати
Прикрашатимуть ними
Карпатські ліси
О карпатські ліси».

26.

Брат Ксю мав на картузі кокарду
Із п'ятикутною зіркою.
Він підійшов до Тараса,
Коли той саме обмірював кімнату з вікнами.
Він сказав, що Голубана кличе його на
аудієнцію.

Голубана, як і першого разу,
Сиділа на печі, звисивши ноги.
Тарас уже не питався дозволу торкатися її
перс.
Під піччю лежало кілька букових полін.

Тарас зрозумів, що Голубана хоче
Відправити його до лісу по дрова.
Але Голубана говорила за бабу,
Що сидить на яйцях.
Тарас повинен був сходити до цієї баби
І принести її яйця Голубані на сніданок.

І раптом Тарас усвідомив,
Що втратив лік часу.

Він не знав, коли сніданок.

Коли вечерея.

У підземеллі час ішов прямолінійно.

— Можеш узяти собі до помочі Брата Ксю, —
мовила Голубана.

— А він чий брат?

— Дочки Лії.

— А чому не Син, а Брат.

— Тому, що у неї ще немає дітей.

— А чому не син абізора?

— Ти задаєш надто багато питань.

Я не встигаю вигадувати відповіді.

— А навіщо вигадувати? Можна просто
сказати правду.

Голубана посміхнулася.

— І як вертатиметесь, то назбирайте трохи
дров.

27.

Юля відчувала смуток,

Що його найбільше боялася.

Лежала горілиць впоперек двоспального ліжка

І тупо втикала в стелю.
Згадувала, як Агнешка казала,
Що любить смуток.
Любить у ньому розчинитись і забутись.
Та Юля забуватись не хотіла.
Тільки-но з'являвся сум,
Як вона починала метатися,
Мов рибина в ополонці,
І врешті вибивалася на поверхню.
Найбільше Юлю лякало те,
Що одного разу в неї не вистачить сил.

Тримала в руках Лишегу,
Який тримав у руках пса.
«Агнешка любить смуток...
Агнешка любить Тараса...
Якогось довбаного Тараса, з яким навіть не
знайома...»

Снували розмисли у голові.
Думки.
Які не можна асоціювати з собою.
Вона хотіла збагнути, звідки та пристрасть.
Як їй прийшло в голову поцілувати Агнешку.
А чи в голову не приходило?

Серце?
Шматок м'яса.
М'яз.
Почуття.
Адже вона думає про неї.
Перечитує її книжечку.
Вчитується.
Намагається знайти якийсь потаємний сенс.

28.

«Якби описувати цей день,
То його можна подати і так, і так.
Можна подати, як у Рембрандта,
А можна якось приземлено, знижено,
буденно.

Але, на жаль, наші очі втомлюються
І все притлумлюється.
Я себе часом ловлю на думці,
Що все те, що відбувається,
Дуже значуще,
За тим усім стоїть дуже багато, воно
наповнене.

Але ти просто втомлений.
 В мене вже немає ентузіазму це фіксувати.
 Бо ти поставлений перед дилемою.
 Або зафіксувати,
 Або просто увійти в цей простір і пожити в
 ньому.
 І ніхто не може сказати, який варіант кращий.
 Тепер частіше просто проживаєш.
 Мені приємніше просто піти по лісі пройтися,
 Аніж занотовувати своє враження про ліс,
 Про подію.
 Мабуть, якось на людину нападає нехіть.
 Якась втома».

29.

Брат Ксю ішов попереду.
 Казав, що знає, куди йти.
 Казав: «Ходи за мною!»
 Тарас ішов.
 Про щось думав.
 Вірогідно.
 — А баба згодиться віддати яйця? —
 Раптом заговорив до Брата Ксю.

- Не знаю.
— А вона взагалі-то звідки їх бере.
— Трохи купує на базарі, трохи сама несе.
— І ви часто отак ходите до неї по яйця?
— Ні, це вперше.
— А тоді чому саме тепер.
— Голубана хоче тебе випробувати.
— А якщо баба не віддасть свої яйця?

— Тоді Голубана з'їсть на сніданок твої.
І вони отак забалакались, що Тарас і не
зауважив,
Як опинився в лісі.
Брат Ксю збирав афини у картуз із кокардою.
— Попросимо Голубану наліпити вареників
з афинами! —

Зрадів Тарас.

— Ні, я не дам, — мовив Брат Ксю.

— А що ти з ними робитимеш?

— Я збираю для Ліни.

— Але ж вона моя малолітня повія.

— Вона за останній час підросла,

І я просив Голубану, щоб її перепризначили
для мене.

30.

Далі вони ішли мовчки.

Тарас не розумів, як усе так швидко
відбувається.

Брат Ксю сказав, що прийшли,

І вказав на затишний будиночок

Зі смерекового дерева-кругляка, вкритий
металочерепицею.

Сказав, що далі не піде, бо це не його справа,
А краще ще трохи назбирає афин для Ліни.

Сходи було зроблено із цільних кам'яних брил.
Баба сиділа на лавиці під стіною і чистила
картоплю.

Тарас належно представився і розповів,
у якій справі.

Баба не поспішала показувати яйця.
Казала, що спершу треба трохи поїсти.
Почекати, поки звариться картопля.
А на те, що Тарас говорив про сніданок,
До якого мав встигнути,

Баба сказала, що у Підземеллі
Сніданок завше, коли хтось приходить.
Головне, щоб прийшов.

Тарас, було, хотів гукнути Брата Ксю
І пересвідчитися, чи це справді так,
Але його ніде не було видно.

Їли з однієї тарілки.
Картоплю з бринзою.
Баба питалася, чи не хоче доброї самогонки.
Але Тарас відмовився.

Сказав, що має доручення.
Баба осміхнулась.

— То де ж твої яйця? — врешті запитав Тарас,
Дожовуючи шматок картоплини
І беручи пучками пальців бринзи.
— Зара-зара, синочку, зара.
Не спіши, — успокоювала баба. —
То тепер народ такий квапливий,
Що най Бог боронить. Зара-зара...

І баба встала з-за столу.
Вийняла з-під ліжка кошик із втолоченим
сіном,
Зверху якого викрашалось до двох десятків
яєць,
Трохи більших за курячі, і зі словами:
«Ось мої яйця!» — вклалася на кошик.
— Ти що, не даси мені свої яйця? — не
розумів Тарас.
— А певно що не дам, я півпенсії віддала за
них на базарі.
— Але ж Брат Ксю казав, що ти трохи сама
несеш.

— Трохи несучи, то й що?!

— А чому ж ти, бабо дідча, голову мені
морочиш

Та картоплею годуєш?

— Та не дуже лакома була тебе годувати,
Але самій закортіло щось з'їсти,
Бо вже тиждень, як не їла, все на яйцях
сиджу.

А тут мусила якось тебе загутати,
Бо міг-єс вхопити мої яйця, поки їла.
А тепер уже як сіла, то мої яйця в безпеці.
І пару днів так можу просидіти.

31.

Агнешка подарувала диск Вакарчука,
Одержаний від Яромира, відомому
письменникові.

Як бонус.

Він купив книжок на понад сто п'ятдесят
гривень.

«Казки Гуцульщини» у 2-х книгах.
Холодного.

Відомий письменник подобріло усміхнувся і
подякував.

Сказав, що знає її і тому заходить.
І читав її книжку «Сніги байдужості».
І що був на презентації.
Питав, чи не збирається публікувати чогось

нового.

Почав розповідати про себе.
Новий колосальний роман.
Агнешка мовила, що останнім часом пише
тільки вірші.

Але зовсім небагато.

І соціальні.

Але має подругу, що також пише добрі вірші.
— Її недавно публікували в «Галицькому
кур'єрі».

Юлія Гай. Може, якось подивитесь?

— Так, це можна.

Давайте я вам залишу свій номер,
І вона мені надзвонить.

Агнешка ще сказала, що мусить померти.

І сказала: «Дев'ять хвилин».

32.

Хмарний день, як чорно-біла фотографія.
І навіть сніг не світиться.

Юля мала багато радості.
Відчула багато радості.
Відчуття — почуття?
Багато радості,
Коли Агнешка говорила їй
Про відомого письменника,
Котрому може показати свої вірші.
Переймалася.
Своїми віршами.
Сумнівалася.
Багато.
Думала, з часом випишеться.
Їй же не так багато.
Всього на другому курсі.
І вже й так непогано.
Їй Агнешка казала, що гарно.
— Тобі справді подобаються мої вірші? —
Запитала вона у Агнешки.
— Ну, так. Я ж тобі про це казала.

— Ні, тепер ти можеш бути цілком
відвертою.

Розумієш, коли ми познайомились,
Я вважала, що вже є цілком сформованою.

І мої вірші... І твоя оцінка...

Все здавалось адекватним.

Але тоді Лишега...

Ти маєш розуміти.

— Ну, подобаються.

— Що значить «ну»?

— Ну, не Герасим'юк. І не Лишега, —
Агнешка усміхнулася, —

Але, як на твій вік, навіть дуже непогано.

— Гадаєш, вік важить?

— Певно важить. Але певно не так сильно, —
Дещо пожвавішавши. —

Ти можеш сміливо показувати свої вірші
кому завгодно.

Їх, врешті, надрукували в газеті.

Домовилися піти на Миколая до
супермаркету,
Щоб подивитися на Тараса.

33.

— Коли читаю Прохаська, —

Говорила Юлія відомому письменникові, —

То відчуваю великий досвід.

Він сам дуже багато говорить про досвід.

Я так розумію, це для нього дуже важливо.

Як він служив у армії...

Це все огидно.

Ну, погодьтеся, ви — молода дівчина,

І вам приємно читати такі книжки? —

Юля трохи знітилась, не знаючи, що

відповісти,

А відомий письменник продовжив. —

У того ж Процюка є одна гарна фраза.

Він говорить,

Що ми не все повинні знати про своїх

коханих,

До прикладу, як вони випорожнюються.

Те саме з літературою.

А вони перетворили сучасну українську

літературу

На каналізацію.

От наведу простий приклад:

Ви купили квартиру,

Чи там хату і запросили гостей.

Показуєте вітальню чи кухню,

Але ж ви не скажете: ходімо до туалету,

Там трохи посидимо...

— Це такий перехідний період у нашій

літературі.

Я чула, подібне відбувалося по всій Європі,
 Але вони це вже давно пережили.
 — А навіщо нам повторювати чужі помилки?
 Я бачу, Юліє, ви читалися тих
постмодерністів,
 Але це вікове.
 Я бачу, у вас є талант.
 — Мені ще подобається Лишега.
 — Лишега? — здивувався відомий
письменник. —
 Та хіба то поезія?
 Там ані рими, ані метафори...
 Я знаю його, я з ним знайомий.
 Недурний чоловік, але щось таке пише...
 Найперше треба читати Шевченка,
Лесю Українку.
 Там образи!
 А як хочете сучасного,
 То є й сучасне — Дмитро Павличко,
Ліна Костенко...
 — Мені подобається поезія Ліни Костенко.
 — От бачите! Я ж кажу, це вікове, це все
пройде.
 У мене є книжка Олександра Даниленка

«Лісоруб у пустелі. Письменник і
літературний процес»,
То там розповідається про українську
літературу
Від 70-х років минулого століття до
нинішнього часу.
Багато про постмодерністів,
Але вкінці є такий додаток

174

«Тридцять вузликів на пам'ять
Сучасному українському письменникові».
Хоч ви прози не пишете...
Чи пишете?

— Ні.

— Отож, хоч ви прози не пишете,
Але все одно буде корисно прочитати.
Краще орієнтуватиметесь у літературному
процесі.

Там добрі поради, як треба писати,
Чого слід уникати...

34.

«Якщо ви пишете оповідання,
Пам'ятайте: вже перші речення
Мають підвести читача до теми.
Не починайте писати науковоподібно,
Туманно й заплутано,
Як це зробив у своєму оповіданні
“Довкола озера” Тарас Прохасько:
“Як і для більшості рослин,
Структура цьому будинкові була потрібна
Лиш для того,

Щоб утримувати властивості,
Що непомірно перевищують можливості
Самої структури.
Властивості ж будинку мали свої властивості.
Найсуттєвіша та, що їх й справді треба було
втримати.
Властивості зсихалися, гасли, ховалися і
чайлися
На всіх поверхах, стрихах, у пивницях,
На сходах, підвіконнях, балконах, дахах і
піддашсях.
Вздовж ринв і слідом за паркетними
дощечками.
Потрібне зусилля,
Щоб навіть встежити за ними,
Втримати в голові їхні топографію,
Періодичність і циклічність”.
Оповідання не той жанр,
Де можна пускатись у довгі й туманні
пояснення.
Це біг на сто метрів, де кожне речення
Невпинно наближує читача до розв’язки.
Майстер сучасної кримськотатарської прози
Ервін Умеров

Своє оповідання “Самотність” розпочав так:

“Його звали Сабирли.

Його мати була породистою вівчаркою.

Шкура його батька — здоровенного вовка —
Довго лежала на підлозі коло ліжка Сулеймана
І не раз змушувала маленького Сабирли
Наїжачуватись і погрозово гарчати.

Своєю появою на світ Сабирли зобов’язаний
Дагджи,
Далекому своякові Сулеймана”.

У цих чотирьох реченнях
Міститься ключ до сюжету оповідання
Ервіна Умерова

Про собаку Сабирли,
Через життя якого показано
Історію життя і депортації кримських татар.
У подальшій розповіді письменника
Немає жодної зайвої фрази,
Жодного плутаного абзацу,

Довгот чи псевдоконцептуалізму,
Який насправді приховує невміння писати.
Тож якщо хочете стати майстром короткої
прози,
Вчіться у кращих майстрів цього жанру».

35.

Нічого було робити Тарасові,
Як дождатися, поки баба знову зголодніє.
Щось сильно морило на сон, певно буде дощ.
Сів на лавицю за столом та й задрімав.
І не так глибоко, як твердо.
Але стямився од якогось шепоту.
Зирк, аж тут Брат Ксю чипить перед баби
Та годує її афинами з картуза.
— Ти що робиш, сучий сину?! — вигукнув
Тарас. —
Ти ж пішов мені до помочі, а сам бабу годуєш?
Та ти ж казав, що афини для Ліни збираєш.
— Звичайно для Ліни. А хіба ти її не
впізнаєш? —
Мовив Брат Ксю, вказуючи на бабу. —
Я ж казав, що вона трохи підросла.

— Підросла, синку, підросла, —
 Шамкотіла баба беззубим ротом. —
 Я твоя колишня малолітня повія...
 Тарас оторопів.
 — Але ж ми навіть не спізнали одне одного...
 — Ти сам у цьому винен.
 Я постаріла, коли ти гвалтував тіло Дочки Лії,
 Але, якщо хочеш, то ще не все втрачено.
 Тарас не знав що відповісти.
 — Якщо тобі не важко, — мовила Ліна до
 Брата Ксю, —
 То залиш нас на самоті.

Брат Ксю невдоволено звівся на ноги
 І демонстративно вийшов з кімнати,
 Ласо наминаючи афини,
 Що лишились на денці картуза.

36.

Брат Ксю затраснув за собою двері,
 І зі шпар у стінах між протесами почав
 сунути дим.
 Сірий.

Білий, волохатий.

Дим.

Не вовк.

Швидше білий.

Дим.

Тарас відчув, як у нього на щоках

Починає рости волосся.

Шорсткі волосини.

Шерсть.

Грушевський.

Він став схожим на Грушевського.

Натомість Ліна вже була маленька Ліна,

Що сиділа у Тарасовому ранці

І бавилася з головами почвар.

Але не така маленька.

Трохи більша.

37.

«Вона машинально стала розчіпати гудзики

На сильно завеликій чоловічій сорочці.

Сорочка з легкістю зісковзнула

З гострих засмаглих дівочих плечей,

Оголивши красиві,

Ще не повністю сформовані груди
З двома темними твердими горошинами
сосків.
Вона повільно провела долонею спочатку по
лівій,
Потім по правій.
Долоня з'їхала вниз по животу в аморфні
штани,

І пальці швидко віднайшли поміж ніг,
Під злегка порослим волоссям лобком,
Невелику акуратну западину,
Теплу і злегка вологу.

— Що це?! — запитала вона Бородатого,
Шокована, тримаючи свої груди в обох

долонях.

— Це? — здивувався той. — Це — твої

котики!»

38.

Юля була наполегливою.

Вона вдягла Агнешку в пальто і випровадила
на вулицю.

І сама пішла з нею.

Вони обидві вийшли на вулицю.

І йшли вулицею.

Засніженою вулицею.

Ішли до Тараса.

До супермаркету, в якому той колись
працював.

Юля хотіла його побачити.

Агнешка хотіла його побачити.

Але боялася.

І сильно боялася.
Радше хотіла його не бачити,
Бо навіщо їй здалося Тараса бачити.
Нема, то й нема.
Нічого страшного.
Вона ж його вже давно не бачила.
І тим більше хоч би він і був,
То Юля його не знає, і Агнешка скаже,
Що то не він.
Він же не може її пам'ятати.
Він щодень бачить стількох людей.
Це просто нонсенс.
Все чудово.
Вона скаже, що Тараса немає.

39.

На полицях майонези і кетчупи.
Кетчупи і майонези.
І гірчиця.
І макарони.
І пил.
І прибиральниця,
Яка цілими днями вовтузиться зі шваброю,
Як стриптизерка з жердкою,

Але ніколи не протирає полиці.
Ніколи не протирає пил.

Тарас сидить у кутку на ящику,
Заховавшись від камери спостереження.

Юля заходить всередину.

Й Агнешка заходить.

Юля одразу починає розглядатися.

А Агнешка одразу помічає Тараса,

Але він її, здається, не помічає.

Агнешка починає хвилюватися.

Але тримає себе в руках.

— Мабуть, він уже давно звільнився, —

Намагається бути розважливою.

— А он! Он! — вигукує Юля, нарешті

помітивши Тараса,

І відразу нітиться, коли той кидає на неї

погляд.

Тарас зводиться на ноги

І починає походжати між полицями.

Зникає за полицями.

— Ні, це не він, — мало не розчаровано

мовить Агнешка.

— Але ж у нього на бейджику написано
«Тарас».
— Хіба мало Тарасів? — після нетривалої
павзи,
Розглядаючи прилавок з фруктами. —
Він був кремезніший, і волосся трохи довше...
Давай купимо яблук, — дещо
пожвавішавши, —
І винограду!

40.

Книжок ніхто не купував.
Всі купували новорічні прикраси.
Агнешка також мала невеличку штучну
ялинку
І також її прикрашала.
Відомий письменник приніс їй два
примірники
Свого нового роману,
Якого ще навіть не було в книгарні,
І привітав з Новим роком.
І дав автографа.
І передати один примірник Юлі.

Потім, коли за трохи часу прийшла Юля,
Агнешка зізналася, що не зізналася.

Юля назвала її дурною.
Ідіоткою.

Агнешка плакала.

А Юля знову випхала її на вулицю

І попхала до супермаркету.

— Вибачте, а ви часом не знайомі з цією
дівчиною? —

Кокетливо запиталась Юля в охоронця,

Вказуючи на тремтячу Агнешку,

Що ніяково стискала плечі.

І стискала серце у грудях.

— Здається, ви обидві заходили позавчора.

— А раніше ви її не знали?

— Раніше вона заходила.

Я пам'ятаю.

Рік назад.

Пам'ятаєте? — звернувся він до Агнешки.

— Ну, тоді, може, познайомимось? —

запропонувала Юля.

— Тарас! — мовив охоронець, подаючи руку

Агнешці.

— Ми зрозуміли, — кинула Юля, усміхаючись

І вказуючи на бейджик.

— Агнешка, — мовила Агнешка.

— А, ну так, — відказав на Юлине

зауваження. —

Дуже приємно, — до Агнешки, з приємністю.

— Дуже приємно, — відповіла Агнешка,

Усміхаючись своїми гарними очима.

— А мене звати Юля.

— Гарне ім'я, — мовив Тарас до Агнешки. —

А коли ви заходили давніше,

Мені чомусь здавалося, що вас звати Ліна.

— Чому так?

— Ну, не знаю.

Тарас усміхнувся.

2009 р.

Зміст

* * *. Василь Герасим'юк.....	5
-------------------------------	---

СМІШНІ СЛОВА, КОЛИ НИМИ ГОВОРЯТЬ

Будильник	11
Виноградника	17
Паперушка	25
Червоні кролики.....	33
Найближча до Землі зоря	42
Вероніка.....	51
* * * (з підслуханого).....	56

ТАМ, ДЕ ДІТЬКО КАЖЕ ДОБРАНІЧ

Аркан.....	63
Пісня про смереку	65
Матріархат.....	7
«Пантруй ватерку бо як згасне...».....	69
Балада про давніх людей.....	70
Пісня невдячного сина	74
Бутин.....	75
«Я йшов вулицею...»	78
Ця еЛ З Пер По.....	80
«Ці...»	82
Притча про Та для Сху.....	84
«Їхав у таксі...»	87
«Хлопці дівчат лоскочуть...»	88
«Мама готує мені харчів...»	89
«Пустельник у джинсах з претензіями на небо...»	90
«Ти мені наснилась...»	91
«Вже кілька останніх днів я хворий...»	92
«Пташка пурхнула...»	93
«Вже трохи підхмелений хочеться ще...».....	94

СНІГИ БАЙДУЖОСТІ

Сніги байдужості.....	99
-----------------------	----

Літературно-художнє видання

Василь Карп'юк
МОТЛОХ

Збірка прозових і поетичних текстів

Відповідальний за випуск *Ростислав Семків*
Випусковий редактор *Наталія Ксьондзик*
Коректор *Марина Александрович*
Макет і верстка *Миколи Леонovichа*
Фотографії з сімейного архіву *Василя Карп'юка*

Підписано до друку 30.06.2010
Формат 70x100 1/32
Папір офсетний. Друк офсетний

МБФ «Смолоскип»
04071, Київ, вул. Межигірська, 21
Тел. і факс (044) 425-23-93
E-mail: mbf.smoloskyp@gmail.com
www.smoloskyp.org.ua
Державний реєстраційний номер 3202 від 28.05.2008

Віддруковано ЗАТ «ВІПОЛ»
03151, Київ, вул. Волинська, 60

Карп'юк Василь.

К26

Мотлох: Збірка прозових і поетичних текстів / Передмова Василя Герасим'юка. — К.: Смолоскип, 2010. — 192 с. — (Лауреати «Смолоскипа»).

ISBN 978-966-1676-17-5

Дебютна книжка уродженця Гуцульщини Василя Карп'юка, звісно ж, присвячена його рідній стихії. А вона, вочевидь, та надпотужна стихія гуцульського смерчу, є буремним виром органічного поєднання прози й поезії, делікатно оздобленого раритетними світлинами з сімейного архіву. Слова тут видаються смішними, а сніги байдужими. Повірте, ця книжка варта бути прочитаною.

ББК 84.4 УКР6